

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 5 | 2018

MARKSTRIDSSKOLAN

**Simulatorträning
hotad när anslag
minskar**

SIDAN 26

BOSNIEN 25 ÅR SENARE

**BA01 har återvänt till
staden Vares för att
resa en minnessten**

SIDAN 16

VALENKÄT 2018

**Det här vill
partierna med
försvaret**

SIDAN 22

OFFICERSPROGRAMMET

**Trots insatser – färre
antagna än väntat dök
upp vid skolstart**

SIDAN 10

DOMINATE THE BATTLEFIELD

Faced with the most critical scenarios, soldiers need weapons and ammunition they can trust and which provide vital safety. Saab's Carl-Gustaf M4 system delivers flexibility with its reliable, combat-proven range of ammunition, including anti-armour, anti-structure, multi-role, anti-personnel and support rounds. With a multitude of tactical options available, all from a single weapon, we offer troops the control to become a much more effective fighting force. The ongoing development of our ammunition portfolio allows users to stay ahead of evolving threats and battle environments.

Saab's *thinking edge* is behind our ammunition, optimised for almost every combat situation. Our dedication to precision hands you the control to dominate the battlefield.

www.saab.com

SAAB

Should I stay or should I go?

Sverige har i sommar varit föremål för enorma skogsbränder som krävt släckningsresurser på bred front. Inte minst har ett antal av våra medlemmar lojalt avbrutit sin semester, klivit ur shortsens, sparkat av sig foppatofflorna och istället dragit på sig uniform och kängor och ställt sina tjänster till förfogande när samhället behövde dem.

Att våra medlemskategorier är lojala fick vi även se svart på vitt redan innan sommaren, när vi sammanställde ett urval av svaren i vår medlemsundersökning i rapporten "Should I stay or should I go", som släpptes i samband med Almedalsveckan.

Så många som tre av fyra unga officerare har det senaste året övervägt att sluta på grund av främst dålig lön och bristande karriärmöjligheter.

Ändå anger 83 procent av officerarna hög eller mycket hög lojalitet gentemot Försvarsmakten, sannolikt hade personalläget varit mycket värre utan denna lojalitet.

Men även lojalitet har en gräns, och risken är att man till slut inser att lojaliteten faktiskt inte betalar ens räkningar.

Dessutom kan klivet in i Försvarsmakten se ut ungefär så här för unga nyblivna officerare:

Tre år på officersprogrammet är en lång tid i en ung människas liv, och det skapar givetvis höga förväntningar på vad man vid hemkomsten ska få ut av sin nedlagda tid.

CHOCKARTAD BÖRJAN PÅ KARRIÄREN

Officerskariären kan dock inledas något chockartat med att man som ung livs- och arbetslivsoerfaren officer direkt får en plutonchefsbefattning i en organisation med stora soldat- och officersvakanser; utan den där balansen mellan uppgifter och personella resurser och utan den där erfarna ställisen som skulle verka som stöd, och man känner redan innan man ens lämnat skolan att det kommer bli en mäktig uppgift att ta sig an.

Väl ute på förbandet finns det varken tid eller möjlighet att komplettera skolans ledarskaps-

utbildning med den arbetsgivar- och managementutbildning man känner att man skulle behöva för att på ett så bra sätt som möjligt axla rollen som personalledande chef. Arbetsrätten och arbetsmiljöansvaret får man i värsta fall efterhand lära sig "the hard way" när man gjorde det man trodde var rätt fast det sedermera visade sig vara fel. Kanske handlade man på ett sätt som till och med utmynnade i ett arbetsrättsligt skadestånd. Det är en stor ottrygghet att behöva fråga någon annan hela tiden för att veta vad som är rätt och fel, istället för att få rätt förutsättningar från start.

DRUNKNAR I ADMINISTRATION

Tidigt inser man att ambitionen att vara en coachande chef och ledare som motiverar sin personal till att lösa sin uppgift fullständigt drunknar i administrationsarbete. Bara att till exempel arbetstidsplanera tar en god portion energi då du inte har utbildning för att göra det.

Kanske där någonstans börjar man fundera på hur länge man ska hårda ut på denna befattning och vart man ska vidare sedan, men man har inte hunnit få något medarbetarsamtal och ingen av kollegorna man pratat med har fått någon långsiktig karriärplanering.

Kanske du skulle ha tagit det där jobbet som hotellreceptionist du blev erbjuden i somras istället? Bättre betalt, mer regelbundna arbetstider, mindre ansvar och när du är klar för dagen så kan du gå hem utan att ta jobbet med dig.

Academic Works undersökning Young Professional Attraction Index (YPAI) visar att framtidens arbetskraft anser att en bra chef, ett bra ledarskap, trevliga kollegor och bra lön och

förmåner är de viktigaste kriterierna vid val av arbetsgivare; en chef som coachar, är lyhörd, engagerad och sympatisk och som bidrar med stöttning och utveckling.

Med tanke på det kan man undra om vi verkligen ger våra nya unga chefer rätt förutsättningar för att möta de konstaterade behoven?

Det går inte nog att påpeka vikten av goda och väl utbildade arbetsgivarföreträdare hela systemet igenom för att behålla människor och för att de ska bli goda ambassadörer för att jobba i FM.

Organisationen behöver vara större för att medge en långsammare introduktion vid hemkomsten och den behöver vara fylld med personal som har lön som gör att de stannar kvar.

För att komma dit behövs det mer pengar, men vilket parti är berett att finansiera Försvarsmakten på det sätt som behövs?

Den frågan tycker jag du ska ta med dig som en av parametrarna i din valkompass inför höstens riksdagsval.

Foto: Pmagi

LULEÅ, 28 AUGUSTI

MARIA VON BELOW, ANDRE VICE ORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer

Susanne Skäfte

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson,
Mikael Boox, Mikael Kenttälä,
Fredrik Norén

Medlems- och försäkringservice

Carina Viklund

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Ansvarig utgivare

Josefine Owetz

Chefredaktör

Josefine Owetz

Kommunikationschef

Fredrik Hultgren

Kommunikatör

Jennie Timgren

Officersförbundets förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren
Hampe Klein

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

”Det är klart att det kommer upp många känslor att vara tillbaka här i Stupni Do”

Peder Öhlund, BA01, har återvänt till Bosnien.

LEDARE

3 Should I stay or should I go?

NYHETER

- 6 Politikerna säger nej till mer övning på Tofta
- 7 Jas-krasch efter fågelkollision
- 8 Brister hos regionala staber
- 9 Ny chef för Must
- 10 Fler än väntat avstod plats på officersprogrammet
- 11 Bara svenska medborgare på Marindagen
- 12 Sommarens brandbekämpning kan få påverkan för höstens verksamhet
- 14 Samförståndsavtal mellan Sverige och Finland

REPORTAGE

- 16 Bosnien 25 år senare
- 22 Valenkät – Vad vill partierna med försvaret?

FÖRBANDSBESÖK

- 26 Täta inspel driver handlingen framåt
- 32 Simulatorträning ger effektivare övningar i fält

ANALYS

- 34 SOM-undersökningen 2017

FÖRBUNDSNYTT

- 38 Släckt bränder i sommar?
- 39 Lönerrevision 2018 närmar sig
- 40 Anhörigstöd vid utlandstjänst

INSÄNDARE

- 45 Ny sommaruniform för högvaktstjänst behövs
- 46 FM tolkar offentlighetsprincipen otidsenligt

> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,
Mobil: 0706-28 25 81
lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.
Mobil 076-104 86 30
karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000
maria.vonbelow@officersforbundet.se

> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Carina Viklund
08-440 83 30.
Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

> REDAKTION

ANSVARIG UTGIVARE

Josefine Owetz
josefine.owetz@officersforbundet.se

CHEFREDAKTÖR

Josefine Owetz 070-654 45 00
josefine.owetz@officersforbundet.se

FRÅGOR KRING KOMMUNIKATION, PRESS OCH HEMSIDA

Fredrik Hultgren 08-440 83 49,
076-525 40 85

REPORTER

Linda Sundgren 070-820 39 88
linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion
Box 5338, 102 47 Stockholm
Besöksadress: Sturegatan 15

TELEFON OCH FAX

Växel 08-440 83 30
Fax 08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08
info@irmirmedia.com

Annons bOKas senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB
www.produktionsdesign.se
info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,
Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen
Nr 6, 4 oktober
Nr 7, 1 november

INSÄNDARE

Insändare som överskrider 3500 tecken inklusive blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjöds.

Insändare skickas till:
info@officersforbundet.se

ENKELHET, EFFEKTIVITET OCH FLEXIBILITET

VOLVO FMX

Volvo har en lång historia som leverantör och samarbetspartner till Försvarsmakten. Volvo som en del av totalförsvaret, bidrar med lokal närvaro och global förmåga.

Enkelhet och helhetssyn baserad på standardisering av gränssnitt. Utbytbarhet, likformighet i handhavande och enhetlig hantering är avgörande för framgång.

Effektivitet och uthållighet genom att optimera samspelet mellan kostnad och operativ effekt.

Flexibilitet och relevans, anpassas efter insatsorganisationens beredskap och grundorganisationens förmågeskapande produktion.

Volvo FMX är ett standardiserat logistikfordon för militärt bruk, modernt, välutrustat och med mycket goda terrägegenskaper.

VOLVO

www.volvogroup.com

Regionstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden på Gotland avstyrker Försvarsmaktens ansökan om ett utökat tillstånd på Tofta skjutfält.

Politikerna säger nej till mer övning på Tofta skjutfält

I maj återinvigdes Gotlands regemente. I juni kom beskedet att lokalpolitikerna säger nej till Försvarsmaktens ansökan om att utöka övningsverksamheten på Tofta skjutfält.

Försvarsmakten har ansökt om ett miljötillstånd för att utöka övningsverksamheten på Tofta skjutfält. Men vid ett sammanträde i mitten av juni beslutade lokalpolitikerna på Gotland att säga nej till ansökan.

En av Region Gotlands invändningar i remissyttrandet är att myndighetens ansökan är bristfällig och att det inte framgår tillräckligt tydligt vad ett utökat tillstånd skulle få för konsekvenser för Gotland.

”Det kan befaras att den planerade verksamheten kommer att innebära stora inskränkningar i Region

Gotlands planerade bebyggelseutveckling runt skjutfältet. Det kan ifrågasättas att det inte skulle finnas alternativa områden, på andra platser i landet, som är bättre lämpade för vissa delar av den planerade verksamheten än Tofta skjutfält”, skriver regionstyrelsen i sitt yttrande.

I sin ansökan motiverade Försvarsmakten sitt ökade behov med att bland annat hänvisa till att säkerhetsläget i omvärlden har försämrats de senaste åren. Men politikerna på Gotland anser inte att detta är tillräckligt för att gå Försvarsmakten till mötes i frågan:

”Det är svårt att utan bättre information, än den som har lämnats i ansökan, utan vidare godta att situationen i omvärlden motiverar dels de betydande olägenheter för människor och djur som blir direkt påverkade i sin pågående livssituation, dels de inskränkningar i regionens planmonopol och enskildas

egendomsrätt som den ansökta verksamheten kommer att innebära”, står det att läsa i beslutet.

Om tillstånd ändå skulle ges för den utökade verksamheten vill Region Gotland ha femton olika inskränkningar av försvarets verksamhet, bland annat vad gäller att begränsa bullret och antalet skjutdagar samt att tillståndet ska vara tidsbegränsat.

BRISTER I UNDERLAGET

Även miljö- och hälsoskyddsnämnden gör som regionstyrelsen i sitt remissyttrande och föreslår att Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation ska säga nej till Försvarsmaktens ansökan om utökat tillstånd. Nämnden sa nej till ansökan med hänvisning till brister i Försvarsmaktens underlag och att de fått för kort tid på sig.

”Det är ju den huvudkritik vi har; att underlaget brister och att vi har

fått för kort tid att yttra oss på. Det är ju alldeles för svårt att förstå vilken påverkan ett tillstånd skulle få på området på och kring Tofta skjutfält”, sa Isabel Enström (MP), ordförande i nämnden, till tidningen Hela Gotland.

BESLUT UNDER HÖSTEN

Miljöprövningsdelegationen kommer att fatta beslut om miljötillstånd under hösten. Vid eventuella överklaganden är det regeringen som tar det slutgiltiga beslutet.

I dag har Försvarsmakten tillstånd att öva och skjuta på halva delen av Tofta skjutfält. Detta enligt ett tillstånd som söktes 2008, då av hemvärnet på ön. Försvarsmakten har i flera år varit oense med kommunen om att få utnyttja hela skjutfältet.

JOSEFINE OWETZ

> NOTISER

MODIFIERAD UBÅT SJÖSATT

Under halvtidsmodifieringen av HMS Gotland har ubåten uppgraderats och utrustats med flera av de system som kommer att finnas i nästa generation svenska ubåtar, typ A26. Därmed

kommer besättningarna få möjlighet att köra in sig på de nya systemen innan A26 börjar levereras till Försvarsmakten. Halvtidsmodifieringen av HMS Gotland genomfördes vid

Saab Kockums varv i Karlskrona med sjösättning den 20 juni. Nu återstår provtursverksamhet hos FMV innan vidare leverans till Försvarsmakten. (LS)

VÄLBESÖKT FLYGDAG I

Den 25 augusti anordnades Försvarsmaktens flygdag 2018 i Uppsala. Uppemot 150 000 besökare tog sig till Ärna flygfält för att bland annat ta del av flyguppvisningar med flera olika flygplan och helikoptrar. Flygdagen

Jas-krasch efter fågelkollision

Den 21 augusti kolliderade ett Gripen-plan med en flock större fåglar nära F 17 i Ronneby. Piloten sköt ut sig ur planet som sedan störtade ner i skogen. Piloten klarade sig utan skador.

Det var strax före klockan 10 den 21 augusti som ett Jas 39 Gripen på väg tillbaka till flygplatsen på Blekinge flygflottilj, kolliderade med en grupp större fåglar.

– Föraren upplevde då att flygplanet inte var manöverdugligt för landning utan sköt ut sig, sade Lars Bergström, chef vid flygflottiljen F 17 under den presskonferens som hölls några timmar efter haveriet.

Utskjutningen gick bra och piloten landade i skogen runt fem kilometer norr om flottiljens flygfält. Där kunde snart en av Försvarsmaktens helikoptrar hämta upp honom, för vidare transport till flottiljen och sedan till sjukhus för rutinkontroll. Piloten klarade sig utan skador.

FÅGELKOLLISIONER VANLIGT

Planet störtade ner i skogen och landade i svårtillgänglig terräng. I samband med haveriet uppstod en brand vid platsen där planet slog ned.

Kollisioner med fåglar inträffar regelbundet i flygverksamheten, och i vanliga fall är det inget problem, berättar Jerry Lindbergh, kommunikationschef på F 17.

– Vi har cirka 5 till 10 fågelkollisioner varje år. Normalt händer ingenting vid en sådan kollision, men rutin under övning är ändå att avbryta passet och återvända hem.

Gripenmotorer, som är en vidareutveckling av F 404-motorn, är

Bild från nedslagsplatsen

Gripenmotorer är förstärkta mot fågelkollisioner.

förstärka mot fågelkollisioner och har bland annat en förstärkt inloppsdel samt kraftigare blad i det främre fläktsteget.

Är det första gången som ett Jas-plan kraschar på grund av en fågelkollision i Sverige?

– Om haverikommissionens utredning de facto fastställer att det är fågelkollision som ligger bakom haveriet, så är detta första gången.

Hur påverkas verksamheten på flottiljen av att ni har ett plan färre i drift?

– Vi är i behov av samtliga våra flygplan, så det är givetvis olyckligt att förlora ett. Vi löser dock fortsatt våra övningsuppgifter och vår incidentberedskap, säger Jerry Lindbergh.

Statens haverikommission har inlett en utredning av händelsen.

JOSEFINE OWETZ

Foto: FMV

Ny hjälm till soldater i Mali

För att möta hotbilden i internationella insatser har FMV, Försvarets materielverk, på uppdrag av Försvarsmakten på kort tid upphandlat en ny hjälm med hög skyddsförmåga.

De upprepade attackerna mot FN-styrkan i Mali ledde till att Försvarsmakten i vintras tog beslutet att förse de svenska soldaterna i insatsen med en hjälm som har hög skyddsnivå. Från det att beställning av den nya hjälmen gjordes, tog det sex månader till leverans i insatsområdet. Den nya hjälmen kommer att heta Hjälms 18A och levereras under sommaren.

”Den här hjälmen har ett syfte, att snabbt höja skyddsnivån för bland annat Mali-styrkan, och det kommer den att göra på ett bra sätt. Hjälms 18A ger utöver skyddet mot splitter även visst skydd mot finkalibrig ammunition, vilket genererar en något högre vikt”, säger Magnus Hallberg, systemföreträdare personlig utrustning vid Försvarsmakten, i en artikel på FMV:s webbplats.

Nuvarande förband i Mali blir den första styrkan att utrustas med den nya hjälmen.

JOSEFINE OWETZ

UPPSALA

anordnas årligen och syftet är att visa upp flygvapnets verksamhet, dess operativa förmåga och informera om karriärmöjligheterna inom Försvarsmakten. Det var 17 år sedan en flygdag senast arrangerades i Uppsala. (JO)

SVERIGE TOG SILVER I STRIDSVAGNS-VM

Wartofta stridsvagnskompani vid Skaraborgs regemente, P4, tog silver i "stridsvagns-VM", Strong European tank challenge, som avgjordes i juni. Totalt deltog åtta nationer i det officiella mästerskapet som gick av stapeln i Tyskland.

Tävlingen innehåller olika moment, bland annat anfallsstrid, försvarsstrid och fordonskunskap samt omhändertagande av skadad personal och skadad vagn. Även fältstafett och pistolskytte ingår i tävlingen.

Det var första gången Sverige deltog i stridsvagns-VM. (JO)

Riksrevisionen: Brister hos regionala staber vid högre konfliktnivåer

Försvarsmaktens regionala staber löser sina uppgifter på ett ändamålsenligt sätt, men vid högre konfliktnivåer finns det brister i deras arbete. Det visar en granskning från Riksrevisionen som menar att staben i militärregion Mitt står inför särskilda utmaningar.

Riksrevisionen har granskat de regionala stabernas förutsättningar att kunna lösa sina huvuduppgifter och om arbetet sker på ett ändamålsenligt sätt. Myndighetens sammanvägda bedömning är att arbetet sker på ett ändamålsenligt sätt, även om det finns ett antal brister.

– Riksrevisionens bedömning är att de regionala stabernas arbete bidrar till Försvarsmaktens förmåga att lösa nationella uppgifter som det var tänkt, men att de begränsas av ett antal brister framför allt vid högre konfliktnivåer, säger riksrevisor Stefan Lundgren.

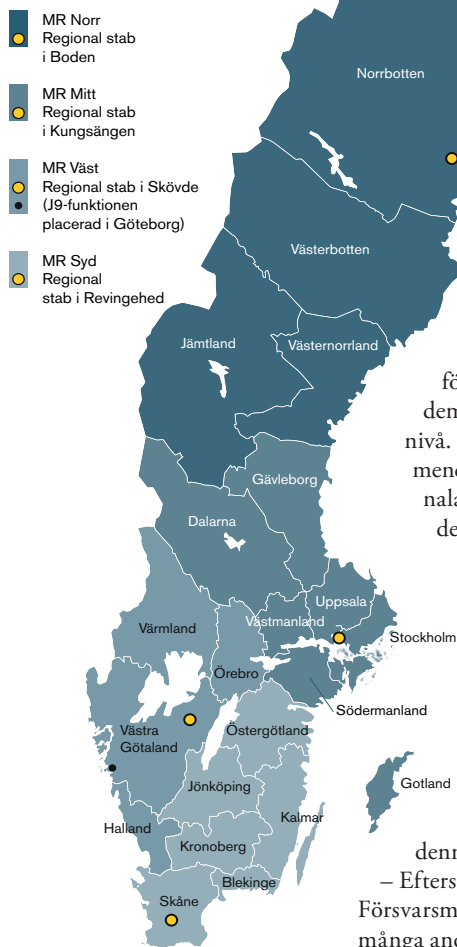
De fyra regionala staberna nyinrättades år 2013 i samband med Försvarsmaktens omorganisation, med syfte att decentralisera vissa uppgifter från Högkvarteret. Deras övergripande mål är att bidra till Försvarsmaktens förmåga att lösa nationella uppgifter genom att utöva territoriell ledning, leda hemvärnsförbanden och ge stöd till samhället.

INTERNA STYRNINGEN OTYDLIG

Riksrevisionen anser att regeringens styrning av Försvarsmakten avseende de regionala staberna är tydlig, relevant och sker med rimlig frekvens. Däremot anses För-

NATIONELLT FÖRSVAR PÅ REGIONAL NIVÅ

Figur 3 Sverige indelat i fyra militärregioner (MR); MR Norr, MR Mitt, MR Väst och MR Syd; och 21 län

- MR Norr
Regional stab i Boden
- MR Mitt
Regional stab i Kungsängen
- MR Väst
Regional stab i Skövde
● (J9-funktionen placerad i Göteborg)
- MR Syd
Regional stab i Revingehed

svarsmaktens interna styrning av de regionala staberna inte vara tillräckligt tydlig. Riksrevisionen rekommenderar därför Försvarsmakten att tydliggöra styrdokument så att de regionala stabernas uppgifter

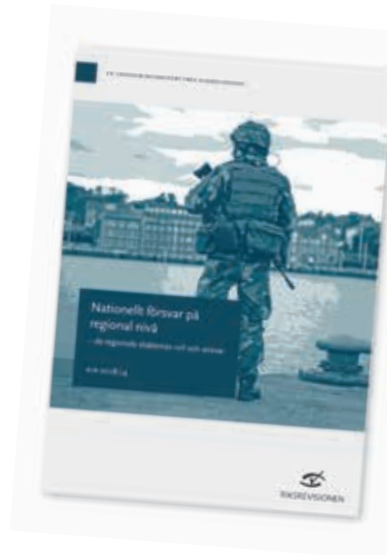
framgår tydligt och samlat. Dessutom rekommenderas Försvarsmakten att i större utsträckning harmonisera stabernas arbete.

Riksrevisionen ser även ett problem i att staberna inte har övats i sin fullständiga roll att leda underställda förband samt att stödja dem på operativ och taktisk nivå. Myndigheten rekommenderar därför att de regionala staberna ska övas inom detta.

UTMANINGAR FÖR REGION MITT

Den regionala staben i militärregion Mitt anses möta särskilda utmaningar, och därför menar Riksrevisionen att ytterligare åtgärder bör övervägas för denna region.

– Eftersom rikets ledning, Försvarsmaktens högkvarter och många andra viktiga samhällsinstitutioner finns samlade i Stockholms län ser vi särskilda utmaningar för den regionala staben i militärregion Mitt. Försvarsmakten bör här överväga åtgärder för att förbättra förutsättningarna, säger Sascha Sohlman,

projektledare för granskningen, i en kommentar.

Slutligen ser Riksrevisionen även en risk att Försvarsmaktens planerade förskjutning i bemanning, från taktiska officerare mot speciallistofficerare med lägre grad, kan få negativa konsekvenser för de regionala stabernas möjligheter att lösa sina uppgifter. Här rekommenderar myndigheten Försvarsmakten att beakta bemanningsbehovet vid de regionala staberna avseende bakgrund och erfarenhet.

Riksrevisionens rapport har överlämnats till riksdagen, försvarsdepartementet och Försvarsmakten. Försvarsdepartementet och Försvarsmakten har även delgivits en hemlig promemoria med ytterligare slutsatser och rekommendationer.

TOBIAS PERSSON

> NOTISER

TIO DAGARS MARSCH HEDRAR VETERANER

För sjätte året i rad har Sveriges veteranförbund fredsbaskarna genomfört sin årliga marsch. Den här gången gick vandrigen i landets norra delar med start i Skellefteå den

27 juli och avslut vid Trekrösset tio dagar senare, en sträcka på cirka 30 mil. Sedan första Veteranmarschen genomfördes 2013 har man tillryggelagt närmare 200 mil och samlat in

drygt 455 000 kronor. Pengarna används för att stötta veteraner och deras familjer som behöver ekonomisk hjälp efter en insats. (LS)

PATRIOTAVTAL UNDERT

Efter klartecken från regeringen undertecknades avtalet med amerikanska myndigheter om köp av det medellånggräckviddiga luftvärnsystemet Patriot den tionde augusti.

Lena Hallin blir ny chef för Must

Lena Hallin har utsetts till chef för den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, Must. Hon tillträder i maj 2019 och tar över efter Gunnar Karlson.

Brigadgeneral Lena Hallin blir ny chef för den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must), beslutade regeringen den 30 augusti. Hon tillträder tjänsten den 1 maj 2019 då nuvarande chefen Must generalmajor Gunnar Karlsons förordnande går ut. Han har då haft befattningen i sju år och går i pension.

Lena Hallin har en lång karriär i Försvarsmakten och blev Sveriges första kvinnliga förbandschef när hon tillträdde som chef vid Ledningsregementet 2007. Hon var försvarsattaché i London 2011–2013. 2013 utsågs hon till brigadgeneral och ledningssystemchef i Försvarsmakten. Hon blev därmed också Sveriges första kvinnliga general utanför det försvarsmedicinska området. För närvarande tjänstgör hon som militär rådgivare vid utrikesdepartementet.

Foto: Niklas Ehlén - FM

Lena Hallin

”Det är med stor respekt och ödmjukhet som jag kommer att ta mig an uppdraget när jag senare tar över från min företrädare. Jag känner mig stolt och hedrad över att få förtroendet att i rollen som chef för Must vara med och bidra till Sveriges fortsatta säkerhet och försvarsförmåga”, säger Lena Hallin i ett uttalande.

JOSEFINE OWETZ

Stor militärövning i Ryssland

Mellan 11–15 september ska Ryssland genomföra sin största militärövning på nästan 40 år, uppgav landets försvarsminister nyligen. Övningen Vostok-2018 kommer att hållas i centrala och östra Ryssland och närmare 300 000 soldater

kommer att delta, rapporterar Reuters. Det blir den största militärövningen i Ryssland, dåvarande Sovjetunionen, sedan 1981 då Zapad-81 genomfördes.

JOSEFINE OWETZ

ECKNAT

Avtalet omfattar fyra eldenheter, robotar, reservdelar, underhållssystem, utbildning liksom tekniskt stöd till Försvarsmakten. Förvärvet har varit omdiskuterat och kritikerna

menar bland annat att det kostsamma luftvärnssystemet kan leda till försämringar i övriga delar av Försvarsmakten. (LS)

35 ÅR INOM
CYBERSÄKERHET

Cybersäkerhet är svårt!

Vi levererar säkra lösningar för världens tuffaste miljöer!

Fiberoptiska Switchar

- 1x2 1-kanals MM LC
- 1x2 4-kanalers MM ST
- 1x2 6-kanalers MM LC
- 1x4 1-kanals MM LC
- 1x32 1-kanals MM LC

Funktioner

- 100% optiska länkar
- Hastighetsoberoende
- Protokolloberoende
- Fjärrkontrollerade via web-GUI och API
- Framtidssäkrade
- 1-32 kanaler

Alla Fibersystems produkter kan skräddarsys enligt önskemål!

 FIBERSYSTEM

Tel: 08-564 828 80
info@fibersystem.com
www.fibersystem.com

Fiberoptiska Switchar - Fjärrstyrda

» Vill Försvarsmakten att 30 procent av kadetterna ska vara kvinnor kan de inte bara ta in 15 procent till grundutbildningen«

Fler än väntat avstod plats på officersprogrammet

Färre antagna än vanligt dök upp när officersprogrammet startade i augusti, trots insatser för att få fler att tacka ja. Det här innebär att den rådande officersbristen ökar ytterligare.

Av de 176 som i våras bereddes plats på officersprogrammet dök endast 131 upp till skolstarten. Det innebär att 45 individer valde att avstå sin utbildningsplats vilket är 15 fler än vanligt. Detta trots ökade insatser för att få fler att tacka ja med bland annat öppet hus på Karlberg och personliga telefonsamtal från äldre kadetter till nyantagna.

– Vi vet inte varför det blivit så här. Våra forskare i Karlstad har fått i uppdrag att undersöka varför

så många valde att avstå sina platser och de håller just nu på att ringa runt till dem som inte dök upp, säger Christer Mildnerberger på Försvårshögskolan i Stockholm.

BEHOVET 30 PROCENT FLER

Det här innebär att officersbristen i Försvarsmakten spås på ytterligare. I våras utexaminerades 98 godkända studenter, inklusive piloter, från officersprogrammet. Det var 30 procent färre än de 150 som FM hade efterfrågat. Från och med nästa år beräknas behovet vara 200 nya officerare årligen.

– Om Försvarsmakten vill att vi ska dubbla vårt intag till officersprogrammet måste de ta in dubbelt så många till grundutbildningen. Likadant är det med antalet kvinnor. Vill Försvarsmakten att 30

procent av kadetterna ska vara kvinnor kan de inte bara ta in 15 procent till grundutbildningen, säger Christer Mildnerberger.

KONKURRERAR MED FÖRBANDEN

Nu ska man alltså försöka ta reda på varför en så stor andel valde att inte påbörja sin utbildning, men en del svar har man redan. Christer Mildnerberger berättar att åtta stycken sökt anstånd om framflytt av studiestarten till nästa år på grund av utlandstjänstgöring i Mali. Några har valt att stanna kvar på förbanden efter att ha erbjudits nya befattningar, exempelvis som gruppchef.

– Vi vet inte om förbanden uppmuntrar individerna att stanna kvar, men viss konkurrens mellan dem och oss kan det bli. Om man

väljer att stanna på förbandet för att vara gruppchef ett år tycker vi att det är fel. Gruppchef är ingen erfarenhet man behöver för att läsa officersprogrammet och den tiden är bättre att lägga hos oss istället, säger han.

STUDIEUPPEHÅLL

Av erfarenhet vet Försvårshögskolan att ett tiotal studenter brukar hoppa av under utbildningens gång eller ta studieuppehåll, men relativt få återvänder. I avgångsklassen i våras hade tolv individer lämnat, men bara två tillkommit från tidigare kullars studieuppehåll.

– Det är inte något vidare bra facit, konstaterar Christer Mildnerberger.

LINDA SUNDGREN

» NOTISER

RÄTTELSE OT 4/2018

I förra numret skrev vi att invigningen av Gotlands regemente var den första sedan andra världskriget. Det är fel.

1987 blev exempelvis Norrlands signalbataljon ett regemente, som en läsare mycket riktigt påpekade.

Det finns också ytterligare ett par exempel på regementen som tillkommit efter krigsslutet. Vi ber om ursäkt

för vår felaktiga uppgift och ställer oss i skamvrån. (OT)

Efter intrångsförsöken – bara svenska medborgare välkomna på Marindagen

Den 25 augusti arrangerades Marindagen i Karlskrona. I år fick bara svenska medborgare besöka örlogshamnen.

”Omvärldsläget tillsammans med intrångsförsök gör att vi måste ta säkerheten på allvar”, sa Marinbasens säkerhetschef Anders Engqvist till P4 Blekinge.

När marinen den 25 augusti bjöd in allmänheten till örlogshamnen i Karlskrona var bara

svenska medborgare välkomna. Besökarna behövde visa pass, nationellt ID-kort eller personbevis för att komma in. De skärpta rutinerna inför årets Marindag beror på det försämrade omvärldsläget och underrättelsehotet mot Försvarsmakten.

”Vi har i vår säkerhetsanalys inför evenemanget tagit hänsyn till rådande hotbild, vilka skyddsvärden vi har och tidigare erfarenheter och inträffade händelser. Vi har kommit fram

till att vi bara bjuder in svenska medborgare. Det är också de som är rekryteringsbara”, sa Marinbasens säkerhetschef Anders Engqvist till P4 Blekinge och betonade att Marindagens huvudsyfte är rekrytering och försvarsupplysning.

De inträffade händelserna handlar bland annat om intrångsförsök. Intrången ska, enligt Anders Engqvist, handla om personer som försökt ta sig in på Marinbasen under sommaren.

”Vi har haft ett antal tillfällen där vi har gripit folk. I sommar har vi gripit människor på bar gärning som har gjort intrång i örlogshamnen. Samliga intrångsförsök är polisanmälda”, sa Anders Engqvist till Sveriges radio.

Marindagen i Karlskrona arrangeras vartannat år. Det var första gången som enbart svenska medborgare var välkomna till evenemanget.

JOSEFINE OWETZ

Vill du arbeta med IT- och informationssäkerhet i utvecklingens absoluta framkant?

Engvall Security AB utvecklar sin verksamhet inom flera olika branscher och är i stort behov av att välkomna fler kollegor! Vårt team består idag av seniora säkerhetskonsulter med spetskompetens inom allt från policy till penetrationstest. Om du har ett gediget kunnande och en omfattande erfarenhet från säkerhetsarbete i olika IT-system alternativt motsvarande kompetens och erfarenhet avseende informationssäkerhet så tveka inte att omgående kontakta vår VD Lennart Engvall. Rätt resurs erbjuds absolut marknadsledande förmåner samt en arbetsmiljö utöver det vanliga.

e-post: lennart.engvall@engsec.se
tel: 070-301 42 52
webb: www.engsec.se

**ENGVALL
SECURITY**

Sommarens brandbekämpning kan få påverkan för höstens verksamhet

Massiva skogsbränder har härjat i landet under sommaren och Försvarsmakten gjorde stor skillnad under sommarens brandbekämpning. Sedan maj har myndigheten stöttat samhället i över 90 insatser. Men höstens verksamhet riskerar nu komma att påverkas som en följd av omfattningen på sommarens brandinsatser.

Det har varit en intensiv sommar för många Försvarsmaktsanställda. Under hela sommaren har Försvarsmakten varit en viktig aktör i brandbekämpningen och har stöttat räddningstjänsterna i arbetet med att släcka skogsbränder. Från slutet av maj till mitten av augusti har Försvarsmakten på begäran från räddningsledare stöttat sam-

hället med brandbekämpning, enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO). Totalt rör det sig om över 90 insatser runt om i landet, och uppskattningsvis 220 000 arbetstimmar, varav mer än 270 flygtimmar med helikopter, enligt Försvarsmakten.

– Jag är djupt imponerad av det självupppoffrande sätt som folk har

ställt upp och försökt leverera stöd på alla sätt som det går. Jag är stolt över det som mina medarbetare har gjort sedan maj. Särskilt de senaste veckorna när det har varit som allra mest intensivt, sa Urban Molin, Försvarsmaktens ställföreträdande insatschef, vid en presskonferens den 23 juli i Lassekrog i Ljusdals kommun.

Då, när bränderna härjade som värst i landet, deltog personal från huvuddelen av Försvarsmaktens hemvärnsbataljoner i släckningsarbetet, men också övriga förband deltog i insatserna med olika förändringar, som exempelvis ledning, samverkan och logistik. Många an-

ställda avbröt frivilligt sina semestrar för att delta i arbetet. Försvarsmakten bidrog med personal i det direkta släckningsarbetet på marken och lämnade stöd i form av helikoptrar, transporter med flygplan och splitterskyddade fordon, drivmedelsförsörjning och kokgrupper.

LUFTSAMORDNING VIKTIG FUNKTION

Försvarsmakten hade också drönare i luften för att identifiera brandhärdar. En annan viktig funktion var samordning av de helikoptrar och flygplan som användes i brandbekämpningen.

» Vi har inte budget för detta. Vi för en dialog med försvarsdepartementet kring en eventuell kompensation för de utlägg som vi har haft«

Molin, Försvarsmaktens ställföreträdande insatschef.

ERFARENHETER OMHÄNDERTAS

När Officerstidningen talar med Urban Molin har det gått några veckor sedan brandinsatserna avslutades. Han berättar att erfarenheterna från sommaren har börjat omhändertas. Insatsledningen på Högkvarteret påbörjade redan i somras en initial erfarenhetsrapport och har nyligen lämnat ett första utkast på en sådan. Det fortsatta arbetet med att utvärdera erfarenheterna kommer att pågå under hösten.

Du reste i somras runt i de områden där bränderna härjade, vilka intryck tar du med dig?

– Det var många intryck. Några av de starkaste intrycken jag har är från Kårböle i Ljusdals kommun. Jag var där tillsammans med försvarsminister Peter Hultqvist och besökte platsen bland annat för att få en uppfattning om hur man hanterade evakuerade byar och räddningstjänstens prioriterade platser. Det är otäckt när det brinner som det gjorde, att få känna kraften av det och hur snabbt brandspridningen gick. Resultatet var förskräckligt, säger Urban Molin och fortsätter:

– Ett annat intryck som jag tar med mig är alla människor och organisationer som man mötte därute. Det var fantastiskt att se hur folk ställde upp. Dels hur vår personal kämpade oavsett vilka uppgifter de fick. Det kunde handla om att stå där vid eldhärdarna och

– Försvarsmakten bistod med att ordna ledning för de flyginsatser som gjordes. Det var många helikoptrar som hjälpte till, de flesta kom från företag och andra länder. Samtliga kom med olika utbildningar, olika metoder, olika språk och olika typer av helikoptrar och flygplan. Här var det krav på koordinering och luftrumssamordning för att se till att helikoptrarna kom dit de skulle och användes så effektivt som möjligt. Här gjorde vi en väldigt stor nytta tror jag. Vi satte också svensk flygande personal i de utländska helikoptrarna för att bistå med ledning, säger Urban

FAKTA

I slutet av maj börjar de första större bränderna i Uppland och i Närke. Mindre bränder blossar samtidigt upp på flera platser i södra Sverige men i slutet av juni har behovet av Försvarsmaktens stöd nedgått. I början av juli ökar omfattningen av Försvarsmaktens stöd för att från mitten på juli eskalera till ett omfattande personellt, materiellt och logistiskt stöd.

De kommande veckorna genomförs en av de största brandinsatserna någonsin i Sverige och flera europeiska länder deltar i släckningsarbetet tillsammans med Försvarsmakten, Polisen, Länsstyrelsen och MSB.

släcka, att bära in eller lägga ut slangar, köra fordon, bre mackor eller vad som behövdes. Hemvärnet stod för den allra största insatsen i Försvarsmakten och gjorde stor nytta i det rent logistiska och såg till att allting fungerade.

200 000 ARBETSTIMMAR

Lagen om skydd mot olyckor (LSO) innebär att Försvarsmakten vid krissituationer har i uppgift att vara till stöd för samhället, som exempelvis vid bränder eller översvämningar. Försvarsmakten är skyldig att delta i räddningsinsatser om det finns lämpliga resurser och om deltagande inte allvarligt hindrar den vanliga verksamheten.

Försvarsmakten ska enligt förordning (Instruktion för Försvarsmakten) med ”befintliga förmågor och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet.”

Över 200 000 arbetstimmar och närmare 300 flygtimmar räknar Försvarsmakten som sagt med att man har bidragit med enligt LSO, men än har man ingen samlad bild på vad sommarens brandbekämpning kommer att kosta myndigheten, berättar Urban Molin.

– Vi kan få ekonomisk kompensation av regeringen för det här, men det är inte säkert att vi får det. Vi har kostnader för lön och övertid för den personal som har arbetat, drivmedel som har förbrukats, mat som ätits. Vi har inte budget för detta. Vi för en dialog med försvarsdepartementet kring en eventuell kompensation för de utlägg som vi har haft. Vi tror att regeringen kommer se positivt på att

försöka kompensera oss så att vi inte ska förlora effekt och måluppfyllnad under resten av året.

Hur kommer sommarens insatser att påverka höstens verksamhet?

– Vi är inte klara i den analysen, vi tittar på det just nu. Jag ser några områden som kan påverkas: dels verksamhet som inte kunde ske i sommar och som nu har flyttats fram. Som min egen stabspersonal till exempel, som skulle ha jobbat med operationsplanering men som fick arbeta med brandinsatserna istället. Vi har verksamhet som vi nu har skjutit fram och måste hitta tid för framöver. Det kan vara så att vi på grund av sommarens insatser tappar effekt i andra uppgifter under hösten. Även inom hemvärnet har ju många varit inne och slitit hårt i sommar och det kan nog vara så att vissa får svårt att även ställa upp fullt ut under höstens planerade verksamheten, säger han.

FLYGVERKSAMHET KAN PÅVERKAS

Urban Molin nämner bland annat att sommarens genomförda helikoptertid kan få konsekvenser under hösten.

– Det går helt enkelt inte att flyga över ett visst antal timmar. Räcker tiden och den tekniska tillgängligheten på vår materiel till efter sommarens insatser, eller måste vi ställa in viss verksamhet under hösten på grund av detta? Det tittar vi också på nu.

JOSEFINE OWETZ

Foto: Joel Thungren - FM

FOI: Brist på yrkesofficerare största utmaningen för personalförsörjningen

En av de främsta utmaningarna kring Försvarsmaktens personalförsörjning är att nuvarande utbildningsvolymen för officerare understiger det långsiktiga behovet för dagens organisation. Det visar en ny rapport från FOI, totalförsvarets forskningsinstitut.

Bristen inom personalförsörjningen beror till stor del på en obalans mellan utfödet och inflödet av yrkesofficerare. Den slutsatsen drar FOI i rapporten "Strukturella ut-

maningar inom det militära försvarets materiel- och personalförsörjning".

Återinförandet av värnplikt bidrar till att fylla antalet utbild-

ningsplatser på den militära grundutbildningen men FOI konstaterar att det krävs att en stor andel av de värnpliktiga frivilligt fortsätter i Försvarsmakten.

Tillgången på personal, utbildnings- och övningsmateriel, infrastruktur, övnings-, skjutfälts- samt mönstringskapacitet leder emellertid till utmaningar för en utökad volym av den militära grundutbild-

ningen. FOI konstaterar även att den frivilliga rekryteringen av kvinnor till försvaret hittills har varit svag.

"Dessa faktorer bidrar till att göra försörjningen av yrkesofficerare till den enskilt största utmaningen för Försvarsmaktens personalförsörjning framöver", skriver FOI i rapporten.

TOBIAS PERSSON

Samförståndsavtal mellan Sverige och Finland

Vid en ceremoni i Åbo den 9 juli, undertecknade försvarsministrarna Peter Hultqvist och Jussi Niinistö ett samförståndsavtal rörande det svensk-finska försvarssamarbetet.

Avtalet innefattar samtliga försvarsgrenar och är ytterligare ett led i samarbetet mellan Sverige och Finland. Nya samförståndsavtal ger ett övergripande politiskt ramverk som tydliggör ambitionen och målsättningen med försvarssamarbetet mellan länderna.

I avtalet preciseras flera områden där samarbetet ska utvecklas, det gäller bland annat försvars- och säkerhetspolitisk dialog, övning

Försvarsminister Peter Hultqvist och den finske försvarsministern Jussi Niinistö undertecknar samförståndsavtalet.

och utbildning samt övervakning och hävdande av den territoriella integriteten.

Även åtgärder för att skapa förutsättningar för ett gemensamt

militärt agerande nämns i det nya avtalet.

"Sverige och Finland har haft ett långt och nära samarbete, men vi har saknat ett gemensamt samför-

ståndsavtal. Avtalet stadfäster nu ett långsiktigt arbete mellan Sverige och Finland och ger en politisk stabilitet. Vi har ett försämrat omvärldsläge inte minst i och kring Östersjöregionen, för att skapa stabilitet och långsiktighet är avtalet viktigt", sa försvarsminister Peter Hultqvist i samband med undertecknandet av avtalet.

Målet med försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland är att förbättra ländernas försvarsförmåga, möjliggöra gemensamt operativt agerande och främja gemensamma intressen på försvarsrådet, inklusive att stärka säkerhetssituationen i Östersjöregionen, skriver regeringen i en artikel.

JOSEFINE OWETZ

Nordens största säkerhetsmessa

Branschens viktigaste mötesplats för kontakter och affärer!

SKYDD är den självklara och heltäckande mötesplatsen för säkerhetsbranschen. Här kan du uppleva de senaste trenderna och tekniska lösningarna inom säkerhet, brandbekämpning, räddningsarbete och personligt skydd. Över 60 fria seminarium som berör ämnen med viktiga representanter från den offentliga och privata sektorn.

Läs mer på vår hemsida www.skydd.net och registrera dig för fri entré!

 skyddmassan @skyddmassan

SKYDD
Security / Fire & Rescue / Personal Safety

23–25 oktober 2018

 Stockholmsmässan

Kamratskap som varar

I utlandstjänst skapas unika band. Vi värnar om den **sammanhållning** som tagit form och stöttar dig som **veteran** genom en sund och trygg tillvaro. Kravlöst, socialt och roligt. Precis som **kamratskap** bör vara.

Välkommen som medlem hos oss.
www.sverigesveteranforbund.se

Sverker Göranson - förbundsordförande

Foto: Kim Svensson

Dåvarande kompanichefen Håkan Birger hälsar på Adisa Likic i byn Stupni Do som utsattes för en massaker hösten 1993. Några i kompaniet räddade flera överlevande från massakern, däribland Adisa Likic. I bakgrunden Magnus Ernström, Peter Enström och Peder Öhlund.

Stig-Inge Blennow och Peter Nilsson vid invigningen av minnesstenen vid kompaniets camp i Vares.

BA01 TILLBAKA I BOSNIEN

Hösten 1993 skickade Sverige drygt 850 män och kvinnor till krigets Bosnien. En sådan farlig mission hade inga svenskar deltagit i sedan Kongo i början av 1960-talet. *Ett av kompanierna, det 8:e, sattes upp och utbildades i Hässleholm.* Nu, 25 år senare, har några i kompaniet åkt ner för att resa en minnessten i staden Vares. Allt på ett initiativ från en av soldaterna.

Text: Bibi Häggström **Foto:** Lars Dareberg

Det började för två år sedan när Stig-Inge Blennow och Peter Nilsson reste till gruvstaden Vares i Bosnien. För 25 år sedan var de FN-soldater här i den första svenska Bosnienbataljonen, BA01.

– Allting var så vackert på den resan i jämförelse med det fula vi såg under kriget. Av vår camp, ett gammalt sågverk, fanns ingenting kvar, endast en betongplatta, säger Stig-Inge Blennow.

Dåvarande soldaten Blennow är i dag lastbilsexpert på Mercedes, Peter Nilsson är kvar i Försvarsmakten, i dag med överstes grad.

– När jag kom hem från den resan väcktes tanken på att göra något och det jag tänkte på var en minnessten, säger Stig-Inge Blennow.

Men en minnessten är inte gratis, än mindre att frakta ner en sådan över 200 mil från Malmö. En pengainsamling startades därför.

– Även om jag inte hade fått in hela summan hade jag gjort det ändå, då hade jag betalat själv, säger Blennow.

MEN PENGAR KOM in, bland annat har både Veteranförbundet och Svenska Soldathemsförbundet bidragit, liksom många enskilda. Den 8 maj i år blev Stig-Inge Blennows dröm sann.

Då restes minnesstenen utanför det gamla sågverket i Vares med borgmästarens goda minne och närvaro. Borgmästaren önskade att de soldater som var närvarande skulle bära den blåa FN-baskern. Och visst togs baskarna på, de flesta mer grå än blå, någon drog åt turkost.

Dåvarande kompanichefen Håkan Birger från Malmö höll ett kort tal.

– Det är med tillfredsställelse vi reser minnesstenen. De sex månader vi tillbringade här är en viktig del av våra liv, sa han bland annat.

Borgmästare Zdravko Marosevic svarade med att säga att den svåra tiden är en del av stadens historia.

– Och ni, ni vet vad folket fick genomlida så därför tackar invånarna i Vares er för allt ni gjorde.

Att resa minnesstenen var ett delmål på resan, på programmet stod även besök på olika platser med stor betydelse. En sådan plats var den lilla byn Stupni Do, inte långt från Vares. Den 23 oktober 1993 anfördes byn av den kroatiska milisen.

Kyrkogården i Stupni Do där alla de döda från massakern och kriget ligger begravda.

På väg till minnesplatsen i Stupni Do. I byn hittades 38 döda, senare påträffades ytterligare sju offer

– De kom till våra hus och tog oss som fångar, män, kvinnor och barn mellan åtta och tolv år. Två av flickorna blev våldtagna inför sina föräldrars ögon, de blev slagna och sparkade. En pappa mördades framför oss andra liksom ett annat gift par.

Den som berättar är Adisa Likic, då 16 år gammal. Hon berättar genom tolken Emina Likic, en ung släkting.

MILISEN SPÄRRADE SEDAN in en grupp på tolv personer, däribland Adisa, i ett grannhus och tände eld på det. De lyckades slå sig ut genom en bakdörr och försökte sedan gömma sig med andra bybor på flykt.

– Vi gömde oss i skogen i två dagar och nätter, det var kallt och blött och vi hade ingenting med oss. Några fick hjälp av de svenska soldaterna som letade efter över-

levande men jag stannade kvar ytterligare ett dygn för att hitta fler människor, berättar Adisa.

Hon och ytterligare en ung flicka våldtogs innan de räddades av FN-soldaterna.

I DAG BOR hon med man och två barn här i byn igen.

– Från början var det svårt att komma tillbaka särskilt för kvinnor som hade blivit våldtagna. Vi sågs inte med blida ögon i den här lilla byn, berättar hon.

Peder Öhlund från Stockholm var en av de militärpoliserna som dokumenterade massakern.

– Jag var här i Stupni Do i tre dagar och det var lindrigt sagt obehagligt, inte minst för att vi hittade flera döda barn. Det är klart att det kommer upp många känslor att vara tillbaka här, säger han.

”Folket i Vares tackar er för allt ni gjorde. Vi kommer göra allt för att skydda minnesstenen”, sa borgmästaren Zdravko Marosevic till FN-veteranerna.

I byn dödades 38 personer och senare hittades ytterligare sju döda. Gangsterledaren Ivica Rajic trupper hade dessförinnan internerat över 250 muslimska män i stadens två skolor där misshandel och tortyr förekom, vilket de svenska soldaterna blev vittnen till. Styrkan kunde befria männen och har sedan dess fått skolan uppkallad efter sig, Nordbat 2-skolan. Ivica Rajic dömdes 2006 till tolv års fängelse av krigsförbrytartribunalen i Haag, efter vittnesmål av bland andra Håkan Birger och Ulf Henricsson.

EFTER DAGARNA I Stupni Do drabbas kompaniet av sin första allvarliga olycka. Ett sjukvårdsfordon kör på en mina under en räddningsaktion där hjälparbetare har dödats och skadats.

– Jag kommer ihåg allting, jag ser deras jeep nere i ravinen och sedan small det. Vi hade inte en aning om vad som hade hänt, var vi beskjutna? Jag hade inte ont i fötterna men såg att min högra fot var felställd och samtidigt hörde jag att det sköts runt omkring oss. Men jag kände mig helt lugn, ganska sjukt egentligen, säger gotlänningen Magnus Enström.

Hur svårt skadad han faktiskt var begrep han egentligen inte förrän han flögs till sjukhuset i Linköping och deras intensivvårdsavdelning för brännskade. 25 år och 49 operationer senare bor han åter på Gotland.

– Jag slipper ha protes och det är skönt och jag ångrar inte en dag att jag åkte hit, säger Magnus Enström.

EN HUVUDUPPGIFT FÖR soldaterna var att säkra humanitära transporter, bland annat livsmedel, från Split i Kroatien mot norra Bosnien, däribland staden Tuzla. En kvarts miljon människor var beroende av dessa transporter för sin överlevnad.

De vanliga vägarna låg i stridslinjerna och därför måste nya vägar upprättas, bland annat via berget Milankovici, över tusen meter högt. På toppen hade kompaniet ett OP som också blev en slags ledningsplats för att kunna styra konvojerna på väg norrut och söderut. Vägen var glashal och smal och kantades av stup.

I Stig-Inge Blennows väl utrustade jeep, åker en del av gruppen tillbaka igen på samma väg, som i dag snarare är en kostig. Uppe på toppen är utsikten vidunderligt försommravacker, att jämföra med det höst- och vinterlandskap som då rädde.

– Fy fan vad vackert det är här, utbrister Joakim Gustafsson från Helsingborg.

Han var sjukvårdare då och en av dem som tillbringade mycken tid här uppe. Att komma tillbaka hit är det bästa med hela resan, säger han.

I februari 1994 blir Stig-Inge Blennows och Peter Nilssons pansarbandvagn robotbeskjuten utanför byn Ribnica. Fem skadas av splitter och tryckvågen, däribland de två.

– Inte klokt egentligen att ingen blev dödad, säger sjuksköterskan Gunilla Sundin, då Forsgren, som också fanns med tillsammans med Håkan Birger i en annan vagn som också besköts.

Med i den vagnen var även dåvarande militär-

BOKTIPS:

Alfa Sierra
av **Lars A Karlsson**,
förlag AK-Ronym.

När Balkan brann
av **Ulf Henricsson**,
Svenskt militärhistoriskt
biblioteks förlag.

Ett halvt år, ett helt liv
av **Magnus Ernström**,
Hoi förlag AB.

Stig-Inge Blennow och Peter Nilsson reser en minnessten på den plats, Ribnica, där de blev beskjutna och skadade båda två.

polisen och livvakten Magnus Ernström från Gävle, som skrivit en roman om sina upplevelser här. Han ler med hela ansiktet när han får frågan om den tiden.

– Vi gjorde jävlar i mig något rätt, vi räddade så många flyktingar och jag har aldrig varit så stolt som då även om vi inte gjorde det enligt regelboken.

FÖR NÅGRA I gruppen är det självklart att komma tillbaka igen, för andra inte.

– Jag säger varken ja eller nej, den här resan knyter ihop säcken på något vis. Framför allt är det så skönt att se att folk har gått vidare, säger Joakim Gustafsson.

De flesta som är med på resan har gjort ett stort antal FN-missioner i andra konfliktområden.

– Jag har gjort tre vändor i Libanon men det är Bosnien jag minns. Att sätta upp minnesstenen var en dröm för mig, nu är jag färdig, säger Stig-Inge Blennow. ■

Om reportern

Bibi Häggström var försvarsreporter på Sydsvenskan på 1990-talet och har följt 8:e kompaniet från Hässleholm och den första Bosnienbataljonen, både i Sverige och i Bosnien under kriget.

BAKGRUND

Den 4 maj 1980 dör Jugoslaviens ledare Tito och splittringen inom federationen blir allt tydligare. En orsak är skillnaden i ekonomin, en annan är oroligheter i Kosovo där majoriteten är albaner. Serbiens Slobodan Milosevics håller ett berömt tal på Trastfältet 1989 vilket får den serbiska nationalismen att blomma.

I Bosnien-Hercegovina hålls en folkomröstning om självständighet 1992. En majoritet av kroater och bosnier röstar för medan den serbiska befolkningen bojkottar omröstningen och utropar en utbrytarstat, Republika Srpska.

Kriget bryter ut. Människor fördrivs i etnisk rensning, gamla grannar blir fiender. I augusti 1993 beslutar svenska regeringen, efter riksdagens godkännande, att ställa 880 personer till FN:s förfogande.

Soldater utbildas i Hässleholm, Skövde och Strängnäs, tre pansarskyttekompanier och stödfunktioner. Chef för bataljonen blir översten Ulf Henricsson. Han får även ett danskt stridsvagnskompani, norska helikoptrar, finska hjulfordon och norsk sjukvård. Styrkan får namnet BA01.

Det skånska 8:e pansarskyttekompaniet förläggs i ett nedlagt sågverk i gruvstaden Vares och får en mardrömslik start på sitt uppdrag. Ständig beskjutning av campen, massakern i Stupni Do, minsprängningar och robotbeskjutningar, dessutom tusentals flyktingar.

Man räknar med att omkring 100 000 människor dog i kriget.

KÄLLOR:

En historia om Balkan, Sanimir Resic. Migrationsverket och Forum för levande historia.

VAD VILL PARTIERNA

Miljöpartiet

Sverigedemokraterna

<p>1 Bör Sverige satsa mer pengar på försvaret under kommande mandatperiod? Hur mycket bör försvarsanslagen ligga på?</p>	<p>Det kommer sannolikt behövas mer resurser till försvaret för att klara de målsättningar som politiken har satt upp. MP har uttalat att vi vill prioritera det civila försvaret, som har varit extra eftersatt. Exakta summor är dock inget vi kommer gå in på nu, utan det är en diskussion som är bättre att föra efter att försvarsberedningen har levererat sin slutrapport i vår. Vi måste först veta hur vi vill förstärka försvaret innan vi bestämmer oss för vad det ska kosta.</p>	<p>Ja. Sverigedemokraterna föreslog i sin försvarsbudget förra året att utgiftsområdet skulle förstärkas med 18 miljarder utöver regeringens budget.</p>
<p>2 Ska Försvarsmaktens budget, likt kravet i Nato-länder, ligga på två procent av BNP?</p>	<p>Som sagt, diskussioner om exakta summor tar vi inte idag. Men två procent vore en väldigt kraftig ökning jämfört med dagens läge, jag tror inte att vi kommer landa på en så hög nivå.</p>	<p>Ja, minst. Men vårt förslag är att gå mot 2,5 procent av BNP.</p>
<p>3 Ska Sverige gå med i Nato?</p>	<p>Nej, vår bedömning är att Sveriges säkerhet gynnas mest av att bevara alliansfriheten. Däremot ska vi fortsätta att utveckla våra samarbeten med andra länder, inte minst med Finland.</p>	<p>Nej. Sverigedemokraterna förespråkar att Sverige avstår från medlemskap i Nato. För oss sverigedemokrater är det viktigt att Sverige bevarar sin handlingsfrihet genom att stå utanför allianser med stor- och supermakter. Vi vill minimera risken att dras in djupt i konflikter som inte rör oss.</p>
<p>4 Vilka fokusområden ser ditt parti som mest nödvändiga de kommande åren för att öka den operativa förmågan?</p>	<p>Det finns många delar av försvaret som skulle behöva stärkas. Vill vi öka den operativa förmågan snabbt bör nog fokus ligga på basplattan, grundläggande materiel och övningsverksamhet. Att totalförsvaret nu återskapas är också viktigt. Men även här är det viktigt att lyssna på beredningens slutsatser.</p>	<p>Frågan förtjänar egentligen ett mycket omfattande svar eftersom behoven är så omfattande. Bland de mest uppenbara behoven är nytt luftvärn, ytterligare inköp av Gripen och vidhängande utbyggnad av bassystemet, utbyggnad av cyberförsvar samt nya ytstridsfartyg. På kort sikt är det alla viktigaste dock finansiering för inköp av "förbrukningsmateriel" som drivmedel och ammunition, där det finns brister.</p>
<p>5 Anser ditt parti att försvarsberedningens slutsatser ska finansieras fullt ut?</p>	<p>I miljöpartiets valmanifest har vi uttalat att vi ser ett värde i att försvarspolitiken förankras i breda överenskommelser, och där spelar försvarsberedningen en nyckelroll. Det går dock inte att säga att allt som beredningen kommer fram till ska finansieras eftersom beredningen inte är klar med sitt arbete. Låt oss se vad beredningen landar i först.</p>	<p>Självklart. Det är ett minimikrav. Antingen höjer man anslagen till det som behövs eller så minskar man på ambitionsnivån. Vi föredrar att höja försvarsanslagen.</p>
<p>6 Om inte medel tillskjuts för att finansiera beslutade nivåer, vilken verksamhet anser ni att Försvarsmakten ska prioritera ned?</p>	<p>Det är någonting som vi får diskutera och göra bedömningar kring när beredningens underlag finns att tillgå.</p>	<p>Det är inte egentligen ett alternativ om Sverige ska ha någon försvarsförmåga överhuvudtaget. Om det trots allt sker är den mest uppenbara nedprioriteringen de internationella insatserna. Sveriges försvar går först.</p>
<p>7 Hur ska personalförsörjningen till försvaret tryggas?</p>	<p>Regeringen valde att återinföra värnplikten för att trygga personalförsörjningen i försvaret. I höst rycker den första kullen in enligt de nya reglerna. Vi kommer att behöva kontinuerligt följa upp effekterna av den nya lagstiftningen för att se om den leder till en bättre personalförsörjning eller om vi behöver vidta fler åtgärder.</p>	<p>Genom värnplikt. Vår bedömning är att det på sikt också kommer att underlätta rekryteringen av yrkes- och reservofficerare samt anställda soldater.</p>
<p>8 Hur ser ditt parti på löneläget för officerare, gruppbefäl, soldater och sjömän?</p>	<p>Löneläget är naturligtvis relevant för att människor ska vilja stanna inom Försvarsmakten, och det är något som vi följer. Däremot är det fack och arbetsgivare som behöver sköta själva löneförhandlingen.</p>	<p>Vi har lagt konkreta förslag om löneläget för stridspiloter, men det är möjligt att det kan bli aktuellt med en översyn av löneläget.</p>

MED FÖRSVARET?

Moderaterna

Det osäkra omvärldsläget gör att Sveriges försvarsförmåga måste stärkas. Moderaterna vill ge Försvarsmakten de 18 extra miljarderna som myndigheten begärt för att uppnå ambitionen i försvarsbeslutet som gäller från och med 1/1 2016, och vi vill att försvarsanslaget inom en tioårsperiod ska uppgå till två procent av BNP. Exakt hur mycket försvarsanslaget ska uppgå till måste dömas av mot säkerhetsläget. Försvarsförmågan måste dock upprätthållas långsiktigt och inte påverkas av kortsiktiga politiska svängningar.

Ja. Moderaternas mål är att försvarsanslaget ska höjas så att det inom en tioårsperiod uppgår till två procent av BNP. Detta är dock inte främst för att Nato kräver det utan för att det svenska försvaret måste stärkas, och det kommer att kräva betydligt mer resurser än vad som läggs på försvaret idag.

Ja, mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget har ett svenskt Nato-medlemskap aldrig varit så nödvändigt. Som medlem av Nato skulle vi dela solidariska försvarsgarantier med 29 andra länder, kunna ha en gemensam försvarsplanering och ett tätare nordiskt försvarssamarbete. Vi skulle även få sitta med när viktiga beslut som rör Sveriges säkerhet tas.

I närtid ser vi det som centralt att ambitionen i det innevarande försvarsbeslutet måste uppfyllas och att den nya krigsorganisationen intas för att öka den operativa förmågan här och nu. På sikt lägger Moderaterna ett antal förslag för att stärka alla stridskrafter inklusive hemvärnet och cyberförsvaret. Centralt för att försvaret ska kunna öka den operativa förmågan är att det finns en fungerande personalförsörjning.

Moderaterna står i allt väsentligt bakom Försvarsberedningens slutsatser i den senaste rapporten om totalförsvaret och det civila försvaret. I rapporten uppskattar Försvarsberedningen att kostnaden för att genomföra förslagen i rapporten kommer att uppgå till 4,2 miljarder kronor runt år 2025.

Moderaterna avser skjuta till de medel som Försvarsmakten begärt för att fullt ut genomföra försvarsbeslutet som gäller från och med 1/1 2016 och undvika de av myndigheten aviserade nerdragningarna. Vi kommer inte att sätta oss i en regering som inte för en ansvarsfull försvars- och säkerhetspolitik.

Det kommer att krävas en bred palett av åtgärder för att skapa en långsiktig hållbar personalförsörjning. Den återaktiverade värnplikten är en viktig del, men det kommer även behövas insatser för att förbättra villkoren för de anställda i Försvarsmakten. Det handlar till exempel om att se över lönerna, införa premier, erbjuda utbildning under anställningen och tillse att det finns tillgång på bostäder till en rimlig kostnad.

I utredningen om Försvarsmaktens personalförsörjning beskrivs tydligt att lönerna inom försvaret ligger lågt i förhållande till andra yrken med liknande kompetenskrav. Från Moderaterna har vi sagt att vi måste se över de obalanserna. Samtidigt så kommer Försvarsmakten inte att kunna konkurrera fullt ut när det gäller lönen med kapitalstarka civila arbetsgivare. Lönen ska vara en viktig del i en bra helhet som försvaret måste kunna erbjuda för att vara en attraktiv arbetsgivare.

NÄROPLAD
POLITIK

Centerpartiet

Ja, Centerpartiet anser att försvarsanslagen bör höjas kraftigt under kommande mandatperiod. Under nästa försvarsriktningsperiod, som börjar i mitten av nästa mandatperiod, 2021-2025 så vill Centerpartiet att försvarsanslagen ska uppgå till minst genomsnittet av de nordiska ländernas försvarsbudgetar. I dagsläget motsvarar det ca 1,4 procent av BNP. Det skulle kräva en resursförstärkning på i dagsläget cirka 16 miljarder kronor per år.

Ja, på sikt bör försvarsanslagen ligga på två procent av BNP.

Ja, Centerpartiet vill att Sverige ska gå med i Nato.

Hela landet ska kunna försvaras. Ett närvarande försvar är viktigt för folkförankringen- en av våra viktigaste försvarsförmågor. Förbandsstrukturen behöver utvecklas, utifrån befintlig struktur men också relevanta nyetableringar. Vi ska ha en försvarsförmåga, en totalförsvarsförmåga som avskräcker och står emot potentiella angripare. Vi vill utveckla hemvärnet, den operativa förmågan i alla försvarsgrenar och öka antalet krigsförband. För det krävs en fungerande materieförsörjning, modern utrustning, övning och utbildning men också samarbete med andra länder.

Ja. Det är också därför som Centerpartiet denna mandatperiod tagit ansvar runt förhandlingsbordet och tillsammans med regeringen och Moderaterna säkerställt ytterligare närmare 19 miljarder kronor mer till försvaret. Vi har dessutom budgeterat för ytterligare mer i vår egen budget även om vi inte nådde ända fram i förhandlingarna med regeringen.

Vi vill tillskjuta mer pengar till försvaret.

Vi vill utöka antalet platser på officersutbildningen. När vi får fler officerare kan vi på sikt också utbilda fler soldater. Med en så lokal förbands- och utbildningsstruktur som möjligt, ett närvarande försvar i hela landet, tror vi att fler får upp ögonen för Försvarsmaktens verksamhet och vill söka sig till försvaret. En annan viktig aspekt av personalförsörjningen är stödet till försvarets veteraner och deras anhöriga. Motivation, bra villkor och incitament kommer vara viktigt för personalförsörjningen.

Försvarsmakten har haft svårt att rekrytera och behålla personal. Och det går inte att luta sig tillbaka bara för att plikten åter är aktiverad. Goda villkor och incitament måste finnas i grunden för att fler ska vilja söka sig till Försvarsmakten. Lön är en viktig del, men det finns även annat. Det är upp till arbetsmarknadens parter att komma överens om lönerna.

VAD VILL PARTIERNA

Kristdemokraterna

Liberalerna

<p>1 Bör Sverige satsa mer pengar på försvaret under kommande mandatperiod? Hur mycket bör försvarsanslagen ligga på?</p>	<p>Under den kommande mandatperioden bör anslaget öka på ett sådant sätt att vi om tio år uppnått nivån 2 procent av BNP. Vad det exakt innebär under de närmaste fyra åren går inte säga exakt. Här krävs att ÖB mycket snabbt tar fram underlag till en "fyraårsplan 2018-2022" med ökad övningsverksamhet, ökade beredskapslager av ammunition med mera – sådant som kan sättas igång och genomförs fort. Vi talar om stora ekonomiska tillskott.</p>	<p>Ja. Liberalerna har en trappa som 2028 tar oss till en bit över två procent av BNP.</p>
<p>2 Ska Försvarsmaktens budget, likt kravet i Nato-länder, ligga på två procent av BNP?</p>	<p>Ja, se svaret ovan.</p>	<p>Ja, försvarsanslaget ska utgöra minst två procent av BNP.</p>
<p>3 Ska Sverige gå med i Nato?</p>	<p>Ja, skulle det utbryta en konflikt i Östersjöområdet kommer vi oundvikligen dras med. Att då inte fullt ut samverka med Nato skulle innebära sämre möjligheter att försvara oss. Det viktigaste skälet att gå med är dock att det skulle minska risken för krig i vårt närområde. Tröskeln för att Ryssland skulle ge sig in på militära äventyrligheter i vår del av världen skulle bli högre.</p>	<p>Ja. Så fort möjligt.</p>
<p>4 Vilka fokusområden ser ditt parti som mest nödvändiga de kommande åren för att öka den operativa förmågan?</p>	<p>Först och främst handlar det ju om att täppa till hålet som är av utebliven finansiering har inneburit. Men när det är gjort, och färden går mot fördubblade försvarsanslag, vill vi att det ska ske genom att Sverige får fem brigader. Vi har pekat ut Revinge, Skövde, Strängnäs, Dalarna och Boden som tänkbara platser. Flygvapnet ska ligga kvar på samma numerär som idag, även med de nya planen. Vi vill se samma anskaffning som planerat, men att man behåller äldre plan. Marinen måste kunna operera på ost- och västkust samtidigt. Dessutom vill vi se till att Sverige bygger upp ett cyberförsvar vårt namnet.</p>	<p>Markstridskrafterna ska vara den mest prioriterade vapengrenen de kommande åren. Operativ förmåga uppnås genom att dessa förband blir samövade och fullt utrustade. Vi behåller JAS 39 C/D tills livstiden är slut. Marinen bör förstärkas med ytterligare förband tung kustrobot och mindre, snabbgående samt svårt beväpnade stridsfartyg.</p>
<p>5 Anser ditt parti att försvarsberedningens slutsatser ska finansieras fullt ut?</p>	<p>Ja, ett fungerande civilt försvar (det beredningen hittills uttalat sig om) är inte bara en förutsättning för att det militära försvaret ska fungera, det är också en självklar del i att skydda civilbefolkningen mot de värsta konsekvenserna av ett eventuellt krig. Vi vill i vissa stycken också gå längre än vad Försvarsberedningen föreslagit. Vi har bland annat föreslagit att det ska upprättas en cybersäkerhetsmyndighet.</p>	<p>Ja, om så inte sker kommer beredningen snabbt att sakna politisk betydelse. Det vore illa för breda uppgörelser.</p>
<p>6 Om inte medel tillskjuts för att finansiera beslutade nivåer, vilken verksamhet anser ni att Försvarsmakten ska prioritera ned?</p>	<p>Försvarsmakten är redan i dag underfinansierad, det finns inget att prioritera bort. Vi kommer att reservera oss mot alla förslag som skulle innebära att redan beslutade åtgärder inte finansieras.</p>	<p>Vi hade, i likhet med Ingemar Wahlberg, avvaktat med anskaffning av MRLV tills förstärkning av anslagen skett. FM och HKV är på väg in i en ny och investeringskrävande omorganisation. Den hade också kunnat avvakta bättre ekonomiska villkor.</p>
<p>7 Hur ska personalförsörjningen till försvaret tryggas?</p>	<p>Den återupptagna värnplikten ska inte bara genomförs enligt plan, utan utökas ytterligare. Det skapar såväl en ökad rekryteringsbas för fast anställd personal som säkerställer behovet av soldater och sjömän. Pengar måste tillskjutas för att övningar och annan utbildning kan genomföras i sådan skala och med sådan kvalitet att verksamheten uppfattas som meningsfull och intressant. Därmed minskar förhoppningsvis avgångarna och det bidrar sannolikt också till ett ökat intresse för att engagera sig i Försvarsmaktens verksamhet. Här finns också en uppenbar koppling till nästa fråga: löner.</p>	<p>Grundutbildning med plikt behövs byggas ut till ca 10000 årligen. Frivillighet ska inte vara obligatoriskt och de bäst lämpade bör väljas ut. Så säkrar vi både kvantitet och kvalitet i personalförsörjningen.</p>
<p>8 Hur ser ditt parti på löneläget för officerare, gruppbefäl, soldater och sjömän?</p>	<p>Med högre budget ser vi definitivt utrymme för höjda löner inom försvaret, vilket är nödvändigt för att behålla personalen inom Försvarsmakten. Det är inte samhällsekonomiskt klokt att Försvarsmakten bekostar dyr och bra utbildning för personal som man sedan inte har råd att behålla. Varför ska militära flygtekniker ha lägre löner än deras civila kollegor? Vad tjänar en militär chef som har ansvaret för att utbilda och leda en organisation på cirka 700 personer (bataljonchef) jämfört med en civil chef på motsvarande nivå – det kan finnas skäl att göra jämförelser.</p>	<p>Löneläget för soldater är ett av skälen till att frivilliga och anställda soldater inte kunnat rekryteras och behållas i tillräcklig omfattning. För officerare är läget bättre.</p>

MED FÖRSVARET?

Socialdemokraterna

Vi socialdemokrater vill höja försvarsanslaget till över 60 miljarder kronor under nästa mandatperiod. Det innebär att nivån blir minst sju miljarder högre än vad hittills planerat år 2022.

Vänsterpartiet

Vänsterpartiet har ännu inte tagit ställning till hur nivåerna för försvarsanslagen bör vara utan återkommer om det i samband med vårt budgetarbete. Vi vill heller inte heller föregripa försvarsberedningens arbete.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att vi måste satsa mer på försvaret och förbättra vår förmåga att möta ett väpnat angrepp. Detta ska dock inte ställas i relation till BNP-utvecklingen utan till utvecklingen i vår omvärld. Istället för att låsa sig vid ett procenttal är det viktigt att vara pragmatisk och agera utifrån givna förutsättningar.

Vi har inte tagit ställning för några procentmål avseende storleken på försvarsmaktens budget.

Nej. Den säkerhetspolitiska doktrinen ligger fast. Den militära alliansfriheten bidrar till stabilitet och kontinuitet i vår del av världen och ska därför fortsatt vara en viktig del av den svenska utrikes- och säkerhetspolitiken. Sverige har genom åren visat att det går att kombinera ett aktivt ansvarstagande för både vår egen och andras säkerhet med att vara militärt alliansfria.

Nej. Sverige har en lång tradition av militär alliansfrihet. Ett medlemskap i Nato skulle göra det svårare att med trovärdighet föra en självständig utrikespolitik. Istället skulle vi riskera att tvingas in i krig och konflikter som vi inte vill delta i. Vi tycker heller inte att Sverige ska ingå i en kärnvapenallians, vilket Nato till sin konstruktion är.

Vi anser att Försvarsmaktens personalförsörjning måste tryggas så att vi kan få en bredare kvantitet och uthållighet. Detta innebär att en viktig prioritet blir att öka antalet värnpliktiga i grundutbildningen. Vi vill utöka från 4 000 värnpliktiga per år till 8 000 i början av 2020-talet.

Vänsterpartiet delar uppfattningen att det enskilt viktigaste under försvarsriktningsperioden 2016-2020 är att öka den operativa förmågan i krigförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Vänsterpartiet vill inte att försvaret ska lägga ner fler förband. Tvärtom ser vi att det kan bli aktuellt med satsningar på förbandsverksamheten för att försvaret ska ha kapacitet att möta relevanta hot, men också för att vår militära alliansfrihet ska vara trovärdig. Vi välkomnar att värnplikten har återinförts och att den är könsneutral. Det är dock viktigt att Försvarsmakten förbättrar sitt arbete för att förebygga diskriminering mot kvinnor inom Försvarsmakten och att en tydlig plan för detta arbete tas fram.

Försvarsberedningen ska presentera förslag på hur det militära och civila försvaret ska utvecklas. Det som ska genomföras måste självklart finansieras vilket blir ett arbete för regering och riksdag inför det kommande försvarsbeslutet.

Det är i första hand inte försvarsberedningens ansvar att lägga fram fullt finansierade förslag. Däremot anser vi givetvis att de förslag som beslutas genomföras ska vara finansierade. Vi delar många av de förslag som Försvarsberedningen har lagt fram även om vi menar att det saknas fog för att trissa upp beskrivningen av det säkerhetspolitiska läget. Vår uppfattning är att det fortfarande är osannolikt med ett enskilt militärt angrepp mot Sverige.

Det kan vi inte svara på.

Se svar ovan.

Fler värnpliktiga i grundutbildning. Vi vill också att en anställning inom Försvarsmakten ska vara ett attraktivt karriärval.

Den nyligen återinförda värnplikten är en viktig del både för att skapa en folklig förankring av försvaret och för att trygga den framtida personalförsörjningen inom försvaret. Det är extra viktigt att stärka arbetet med jämställdhet inom försvarsmakten på alla nivåer och inom alla befattningar för att attrahera fler kvinnor att söka sig till försvaret. Det krävs ett mer systematiskt arbete i dessa frågor med kontinuerlig utbildning runt bland annat FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Vi tror att ett mer jämställt försvar blir ett bättre försvar.

För oss socialdemokrater är det en självklarhet att anställda inom Försvarsmakten ska ha väl anpassade löner. Lönefrågan är dock främst en fråga för arbetsmarknadens parter.

Vänsterpartiet har inte gjort något ställningstagande kring lönenivån, det är en fråga för arbetsmarknadens parter.

Stridsvagnssimulatorn i Skövde används frekvent av övande förband.

TÄTA INSPEL DRIVER HANDLINGEN FRAMMÅT

*Fientligt flyg närmar sig Skövde trakten med avsikt att kapa navet i svensk olje- och livsmedelsförsörjning. I ledningsrummet försöker tredje brigadstabens främre ledningsplats från I 19 att tolka signalerna och vidta motåtgärder för att stoppa fienden. Officerstidningen har besökt Markstridsskolans lednings-
träning.*

Text: Linda Sundgren **Foto:** Tommy Jansson

”Röd. Förbekämpning vi startar nu. K – 52. Röd LL 1-0.”

Träningsledare, kapten Andreas Axelsson, skriver ett kort meddelande på skärmen och trycker på sänd. Sedan reser han sig och informerar övriga sex deltagare i spelteamet om det senaste inspelet.

– Fientligt attackföretag, fyrgrupp, riktning nio och förestående luftlandsättning norr Skövde med transportföretag från Östersjön i riktning mot Stockholm, säger han medan han går runt bland borden. Nu drar vi igång förbekämpningen.

Spellet leds från en öppen lokal med rader av bord och datorer. Härifrån genereras rapporter till tredje brigadstabens främre ledningsplats från Boden som befinner sig i ledningsrummet intill. Inspelen sker via mejl och telefon. Vilken information som går iväg och i vilket skede är noggrant förberett.

– **VI GER DEM PUSSELBITAR** efterhand från olika system och källor så att de kan öva på rätt sätt, säger Andreas Axelsson. Vi ändrar inte scenariot om vi märker att de tolkar information fel och vi säger bara till om de frångår målbilden. Det vi strävar efter är att skapa är ett dynamiskt spel.

– Däremot kan vi ibland bryta för utvärdering och påpeka om det är något som inte fungerar, fortsätter han. Om de exempelvis konstant ligger för långt bak med logistiken kan vi tala om att de behöver flytta fram den för att vara bättre förberedda inför nästa skede.

Spellet startade i går, måndag, vid lunch och pågår fram till fredag. Andreas Axelsson berättar att det tar honom ungefär fem dagar att förbereda en utbildningsvecka med tre planeringsdagar och därefter ytterligare en och en halv dag för konfigurering av systemen. Han utgår från fasta scenarier som sedan modifieras och anpassas för att uppfylla det specifika behovet av träningsmålsättningar som den övande staben har.

– **DE SOM ÄR HÄR** nu vill träna ordergivning och beslutsfattande med hänsyn till de erfarenheter som de drog senast de var här. För att kunna öva det måste det hända mycket, men det är också viktigt att inspelen hänger ihop och att det finns en logik. Vi kan inte bara spela ut lösryckta kort utan sammanhang, säger Andreas Axelsson.

Andreas Axelsson

Han går in i ledningsrummet för att lyssna av hur det senaste inspelet tas emot. Utmed två långbord sitter stabsmedlemmar med telefoner, datorer och anteckningsblock. Kamouflagenät indikerar tältmiljö och i ena hörnet står en plastgran. En fullskalemodell av en bandvagn har bakdörren öppen och på två stora skärmar längs ena långväggen visas en lantlig vy från Skövde-trakten där scenariot utspelar sig.

– Vi har ett bombföretag, en attack och något som kommer ner, säger kapten Robert Pettersson som sitter framför en mottagarutrustning med luftlägesbild.

Han räknar och adderar antalet enheter på skärmen.

– Vi har två på den första och fyra plus på den andra. Det är sex stycken plus fyra till. Redan där är det tio. Det kan vara en bataljon eller mer.

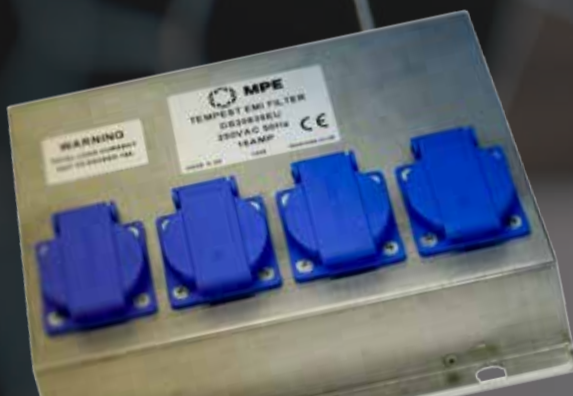
UNDERRÄTTELSEOFFICER, KAPTEN Magnus Grönwall, står framför en karta över övningsområdet som hängt upp på väggen.

– Okej, säger han, men om de är på väg mot Falköping eller Mullsjö kommer vi inte att se förrän strax innan luftlandsättning.

Läget diskuteras och staben beslutar att man vill ha möjlighet att ytövervaka med UAV för att öka informationsunderlaget vid en eventuell luftlandsättning. Robert Pettersson ringer till bakre stabsplats, men får beskedet att avvakta.

RÖS and TEMPEST Pluggable Filters

Has been designed to deliver optimum performance across the full frequency range and under all loading conditions.

Jolex

– for all your
EMC & Thermal solutions

I ledningsrummet jobbar man intensivt för att tolka inspelen och stoppa fiendestyrkan.

– Jag återkommer när vi fått flygtillstånd, meddelar han övriga staben efter att ha lagt på luren.

Träningsledare Andreas Axelsson håller sig i bakgrunden och lyssnar utan att lägga sig i.

– Än så länge är de på det, säger han med låg röst. Sedan får vi se vad som händer när själva luftlandsättningen sker.

I SPELLEDNINGSRUMMET FORTSÄTTER man att skapa friktioner och ge information. Andreas Axelsson ställer sig vid en skärm som visar en relativt detaljerad kartbild över övningsområdet och förklarar vad som händer. Fienden försöker skära av landets två största försörjningsleder, E20 och stambanan, där gods och drivmedel som skeppats in via Göteborg fraktas vidare ut i landet. Tredje brigadens uppgift är att hindra fiendestyrkan från att lyckas genomföra sina avsikter.

– Varje sådan här symbol motsvarar tre stridsvagnar, säger Andreas Axelsson och pekar på en ljusblå rektangel på skärmen. Totalt deltar cirka 5 000 man.

I ledningsrummet följer man de ankommande stridsflygen noga och inväntar tillstånd att gå upp med en obemannad luftfarkost. Robert Pettersson arbetar till vardags som luftstridsbefäl på I 19 och har ungefär samma uppgifter hemma som under pågående träning. Så här långt tycker han att spelet varit bra och att de övar på rätt saker.

– **INSPELN HAR VARIT** avvägda och i den takt vi klarat av att hantera, säger han. Det här speglar verkligheten som den kan vara

och det är ganska realistisk. Men det tar energi. Igår var vi igång i tolv timmar och idag och i morgon håller vi på i tio timmar så det gäller att vila och äta när man ska.

Robert Pettersson har övat i Markstridsskolans lednings- och träningsanläggning tidigare och han tycker att träningen ger erfarenheter som kan vara svåra att få i fält. Miljöer och skeenden är kontrollerbara och om misstag begås kan man trycka på pausknappen och göra om momentet tills det sitter. Underrättelseofficern och förste sergeanten Tii Lilja, är av samma uppfattning.

– **GÖR MAN FEL** har man inget förband som står ute i skogen och stampar, det är skönt, säger hon. Men det är väldigt intensivt, som att gå in i ett sugrör och sedan tryckas ut igen. Utvärdera får man göra i efterhand.

Överstelöjtnant Tomas Sjödén, tredje brigadens ställföreträdande chef, håller sig uppdaterad om händelseutvecklingen. Någon timme efter lunch är det dags för ledningsplatsorientering och de olika funktionerna runt borden reser sig en efter en och delger sin lägesbild. Tomas Sjödén ställer enstaka följdfrågor, ger sin inriktning för fortsatt strid men är i övrigt nöjd.

– Det är en väldigt effektiv övning där vi tränar beslutsfattande, stabsmetodik och taktik. En del personal här är reservofficerare och en sådan här vecka är ett effektivt sätt att träna ihop staben och de olika ledningslagen. Det vi gör nu ingår i förberedelsen inför arméövning 19 och även Försvarsmaktsövning 2020 när brigadstaben ska ha förmåga att kunna leda riktiga förband i fält, säger han.

A TRULY RELIABLE ADVANTAGE

Of all the things that can go wrong on a mission,
your ammunition shouldn't be one of them.

From special forces to regular army, navy and air crews, Nammo provides the reliable advantage to those doing an important job, where and when they need it most. Our relentless focus on real-world operator challenges and constant drive to advance performance and reliability makes Nammo a trusted partner. We provide the tools that get the job done, without fail.

- Ammunition • Rocket Motors
- Shoulder Fired Systems • Demilitarization

www.nammo.com

Nammo
SECURING THE FUTURE

FÖRBANDSBESÖK

Robert Pettersson

Ti Lilja och Magnus Grönwall

SIMULATORTRÄNING GER EFFEKTIVARE ÖVNINGAR I FÄLT

Med simulatorträning blir förbanden bättre förberedda inför övningar i fält och misstag kan göras i träningslokalerna istället för ute i terrängen. Men nu skärs anslagen ner och Markstridsskolan flaggar för tapp i såväl teknik som träningstimmar.

Text: Linda Sundgren **Foto:** Tommy Jansson

I modern militär utbildning har simulatorer en självklar plats. Tekniken i anläggningarna gör det möjligt att under kontrollerade former öva sådant som ute i fält är omfattande, resurskrävande och kostsamt och där felaktiga beslut kan få stora konsekvenser. Det går även att anpassa terrängtyper och miljöer efter behov och man får direkt feedback på beslut och åtgärder. Överstelöjtnant Joakim Karlqvist är chef för träningsenheten på Markstridsskolan som är belägen i centrala Skövde.

– Simulatorer är ett tids- och kostnadseffektivt sätt att öva på, säger han. Här kan man slipa på förmågor och öva tillsammans och därmed höja nivån och kvalitén på övningarna i fält. Strids- och träningsimulatorerna ger realistiska övningar och möjliggör en effektiv utvärdering.

SIMULATORTRÄNINGEN FÖLJER EN utvecklingstrappa där kunskaper och erfarenheter byggs på i flera steg, varvat med övningar och utbildning i terrängen. Ambitionen är att förbandsträning, stridsskjutningar och de större övningarna som exempelvis Vintersol, Värld och Assö (arméns stabs- och sambandsövning), ska föregås av simulatorträning. Dessutom bör simulatorträningen följa momenten i rekryternas och förbandens grundutbildning.

– Förbanden behöver göra vissa saker hos oss under året och allt måste vara taktat till grundutbildningen, förbandsträningar och slutövningar. Inför och under de stora övningarna är det många som vill komma hit och träna och vi planerar in i minsta detalj för att kunna ta emot så många som möjligt, säger Joakim Karlqvist.

Han berättar att simulatorer blev vanliga i Försvarsmakten under 1990-talet och att utvecklingen inom armén varit god. Simulatorer är en naturlig del av förbandsutbildningen och finns

ute hos huvuddelen av arméns förband. Markstridsskolan finns i Kvarn utanför Motala och i Skövde. Träningsenheten i Skövde har 38 civilt och militärt anställda. Här finns en Strisim PC-anläggning (strid-, skjut och ledningsprogram i vanliga personatorer), en befattningsträningsanläggning för stridsvagn 122 (BTA 122) med simulatorer i mockup liksom en ledningsträningsanläggning för övning av brigad- och bataljonsstaber. Därutöver finns en mobil stridsträningsanläggning för kompanier och bataljoner i fält. Tekniken kräver både underhåll och uppdateringar vilket, enligt Joakim Karlqvist, fungerat väl hittills.

- VI HAR FÅTT EN BRA utveckling fram till nu och det har varit tryck i verksamheten. Delvis på grund av att Saab är ett svenskt företag och vill att vi ska använda oss av simulatorer. Det har gynnat både dem och oss.

Men inför 2019 väntar nedskärningar som redan blivit kännbara för enheten. Ett exempel är stridsvagnssimulatorn BTA 122. Den följde med leveransen av

Joakim Karlqvist

Stefan Lindqvist

» Det finns inte ens pengar till underhåll«

den tysktillverkade stridsvagnen Leopard 2 och var världsunik när den kom 1998. Idag har många länder skaffat motsvarande utrustning och nästa år väntas Norge börja träna i en uppdaterad version. På Markstridsskolan har man ingen möjlighet att följa med i utvecklingen, det finns inte ens pengar till underhåll.

– Vårt avtal om vidmakthållande har löpt ut och vi kommer inte att få något nytt, säger kapten Stefan Lindquist, chef för BTA 122. Vår utrustning börjar redan bli till åren och när datorer går sönder kommer vi att få ställa dem.

STEFAN LINDQIST BERÄTTAR att det just nu pågår renovering av befintliga stridsvagnar som efter 20 års användning är rejält slitna. Samtliga fordon kommer inte att underhållas, det har man inte råd till, men de som renoveras ska bland annat få nya datorskärmar eftersom de gamla utgått från marknaden. Det kommer i sin tur leda till att BTA-simulatorerna inte längre är identiska med de fordon som används i fält.

– Vi har inga pengar att köpa in nya skärmar för, säger Stefan Lindqvist. Simulatorer kan man inte bara strunta i att vidmakthålla under några år och sedan tro att man kan ta vid där man slutade. Det här är riktigt illa och skapar inget trovärdighet.

Han noterar också att alla inte tycks vara införstådda med vad som håller på att hända.

– **BÅDE POLITIKER OCH** generaler säger att ”Vad bra att vi har simulatorer att öva i nu när våra riktiga stridsvagnar går på knäna och inte ska användas mer än nödvändigt.” Men då har man inte hela bilden klar för sig.

Inte bara Markstridsskolan får mindre pengar utan även förbanden. Det sedan Försvarsmakten inte fick de fem extra miljarderna i budgeten för 2019 och 2020 som ÖB hade begärt. Joakim Karlqvist förväntar sig att det kommer innebära att antalet träningsstimmar minskar.

– Vi ser stora farhågor med de nedskärningar som riktas mot både oss och förbanden även om vi ännu inte sett effekten av hur mycket mindre man anser sig kunna lägga på träning här. Vi har strukit storövningen Assö för att spara pengar och även dragit ner vårt deltagande i andra övningar.

Något som de senaste åren blivit mer kännbart för Markstridsskolans träningsenhet är den växande officersbristen i Försvarsmakten. Träningsenheten är helt beroende av att det finns tillräckligt med befäl ute på förbanden för planering och genomförande av träning och utbildning.

– **ANTALET YRKESOFFICERARE PÅ** förbanden är gränssättande för vår verksamhet. När det är brist på folk prioriteras sådant som högvakten och utlandsinsatser. Pengar till träning och övning är inte örnmärka och är därför lättare att dra in på än andra uppgifter, säger Joakim Karlqvist.

Men trots kärvare ekonomi kommer träningsenheten att tillförsas ny teknik under året. Det på grund av beslut som fattades innan beskedet om nedskärningar kom. Det handlar om simulatorsystemet Manpac 300 som ska ut till alla förband med första

Simulatorträning ger möjlighet att öva sådant som inte går att träna i fält.

leverans under hösten. Manpac 300 är som så många andra av Försvarsmaktens simulatorer utvecklat av Saab. Att kunna koppla samman enheter för simulatorträning i större skala är något som även kapten Anders Jacobsson, utvecklingsofficer av simulatorer på Markstridsskolan, vill utveckla ytterligare. Han är chef för Strisim PC-anläggningen i Skövde och ansvarar även för utbildning av de officerare som hanterar de lokala Strisim PC-anläggningarna på förbanden.

– **JUST NU KÄMPAR** vi med att få nätverk till förbanden, säger han. Allt är förberett och det kostar inga pengar så det är bara Högvakteret som måste bestämma sig. Om vi kan koppla ihop systemen kan vi träna flera funktioner samtidigt och öva mer sammanhållet.

MARKSTRIDSSKOLAN

Markstridsskolans kärnverksamhet är utveckling, träning och utbildning och hit kommer såväl blivande specialistofficerare som studerande på officersprogrammet för att öva. Man bedriver också vidareutbildning av chefer och officerare och erbjuder träning av arméförband.

Utöver utbildning har Markstridsskolan en rad andra uppgifter, däribland att utveckla typförband, reglementen, personlig utrustning och vapensystem. Tillsammans med Prod armé planerar och leder man större övningar, utvärderar förband och ansvarar för taktikutveckling.

Ytterligare ett uppdrag, som är under utveckling, är arméns erfarenhetshandling. Medan erfarenheter i samband med större övningar och internationella insatser tagits omhand relativt väl har inhämtningen vid den mer vardagsnära övningsverksamheten varit eftersatt.

Nu har man tillsatt en person som ska arbeta med det här på heltid. Markstridsskolan ligger i Skövde och i Kvarn utanför Motala. I Kvarn finns Sveriges största anläggning för strid i bebyggelse med ett 50-tal hus som är fullt instrumenterade med simulatorer.

SOM-undersökningen 2017:

KRAFTIGT ÖKAT FÖRTROENDE FÖR FÖRSVARET

Svenskarnas förtroende för Försvarmakten har ökat kraftigt, det visar den senaste SOM-undersökningen från Göteborgs universitet. Inte sedan början av 1990-talet har myndigheten haft lika höga förtroendesiffror som nu, skriver forskaren Karl Ydén i en analys av resultaten.

Svenskarnas förtroende för försvaret har befunnit sig i en sluttande långtidstrend nedåt sedan mitten av 1990-talet. Försvaret har gradvis skurits ned i ett par decennier och de flesta år under 2000-talet har Försvarmakten noterat negativa förtroendebalanser i de årliga nationella SOM-undersökningarna, som mäter förtroendet för myndigheter, medier och organisationer.

SOM-undersökningen för 2017 bryter dock den negativa långtidstrenden - Försvarmakten noterar sin högsta förtroendebalans (+20) sedan 1994 och därtill sin näst högsta någonsin i SOM.

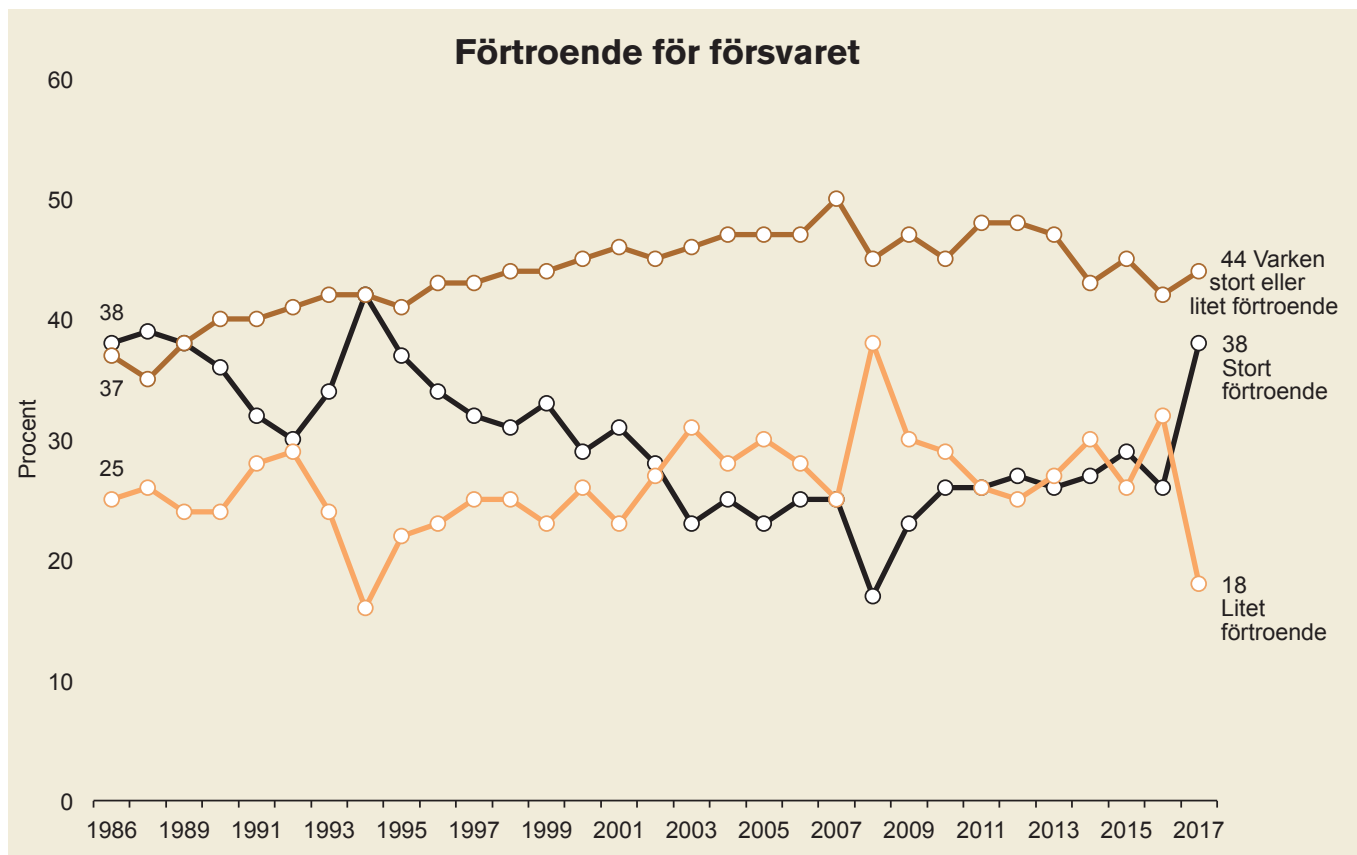
Förändringen syns både på plus- och minussidan. 38 procent av de tillfrågade uppger ett mycket stort eller ganska stort förtroende för försvaret – en uppgång från 26 procent i 2016 års undersökning. 18 procent av de tillfrågade uppger ett mycket litet eller ganska litet förtroende – en nedgång från 32 procent i 2016 års undersökning. Sammantaget blir försvarets uppgång i förtroendebalans hela 26 procentenheter (från -6 i 2016 års undersökning till +20 år 2017). Uppgången saknar motsvarighet bland myndigheter i SOM-undersökningarna sedan starten 1986. Den största gruppen svarande utgörs av dem som uppger ”varken stort eller litet förtroende” för försvaret – så svarar hela 44 procent.

PARTISYMPATIMÄSSIGT HAR FÖRTROENDET för försvaret ökat inom alla riksdagens partier och det är i princip lika stort bland sympatisörer till Allianspartierna som till regeringspartierna. Allra störst förtroende har sympatisörer till Socialdemokraterna (förtroendebalans +26), tätt följda av sympatisörer till Miljöpartiet,

Moderaterna, Centern och Kristdemokraterna (alla med förtroendebalans +25) samt till Liberalerna (förtroendebalans +24). Vänsterpartiets sympatisörer finns på en mellannivå (förtroendebalans +13) medan klart minst förtroende för försvaret uppges av Sverigedemokraternas sympatisörer (förtroendebalans +4).

Det finns flera tänkbara förklaringar till det ökade förtroendet för Försvarmakten. En mindre del kan tillskrivas ett generellt ökat förtroende bland svenskarna - polis, domstolar, skola, Riksbanken och regeringen noterar större förtroende i 2017 års undersökning. Mot bakgrund av beskrivningar av det svenska samhället som i upplösning, systemkollaps med mera, pekar resultaten från 2017 års nationella SOM-undersökning de facto i motsatt riktning. De flesta svenskars förtroende för samhällets institutioner ökar snarare än minskar.

FÖRSVARETS UPPGÅNG I förtroendebalans är dock så mycket större än andra myndigheters att ytterligare förklaringar förefaller rimliga att söka bland vad som brett kan benämnas ”försvarsspecifika” faktorer. En tänkbar sådan är att regeringen under mandatperioden har tillkännagivit ökade ekonomiska satsningar på försvaret och att det bland riksdagspartierna nu verkar finnas en övergripande samsyn om behovet av att stärka försvaret. Det dominerande budskapet är att försvaret inte längre skärs ned, utan byggs upp och ska fortsätta att stärkas. Även Försvarmaktens företrädare, med ÖB i spetsen, kommunicerar i media höjda övningsambitioner och att den militära förmågan ökar. En tänkbart

Källa: De nationella SOM-undersökningarna.

bidragande faktor är beslutet att återuppta värnpliktsutbildning – även detta kommunicerar att försvaret växer och värnplikt är dessutom något välkänt för en stor andel av befolkningen (SOM-undersökningen omfattar svenskar mellan 16 och 85 år).

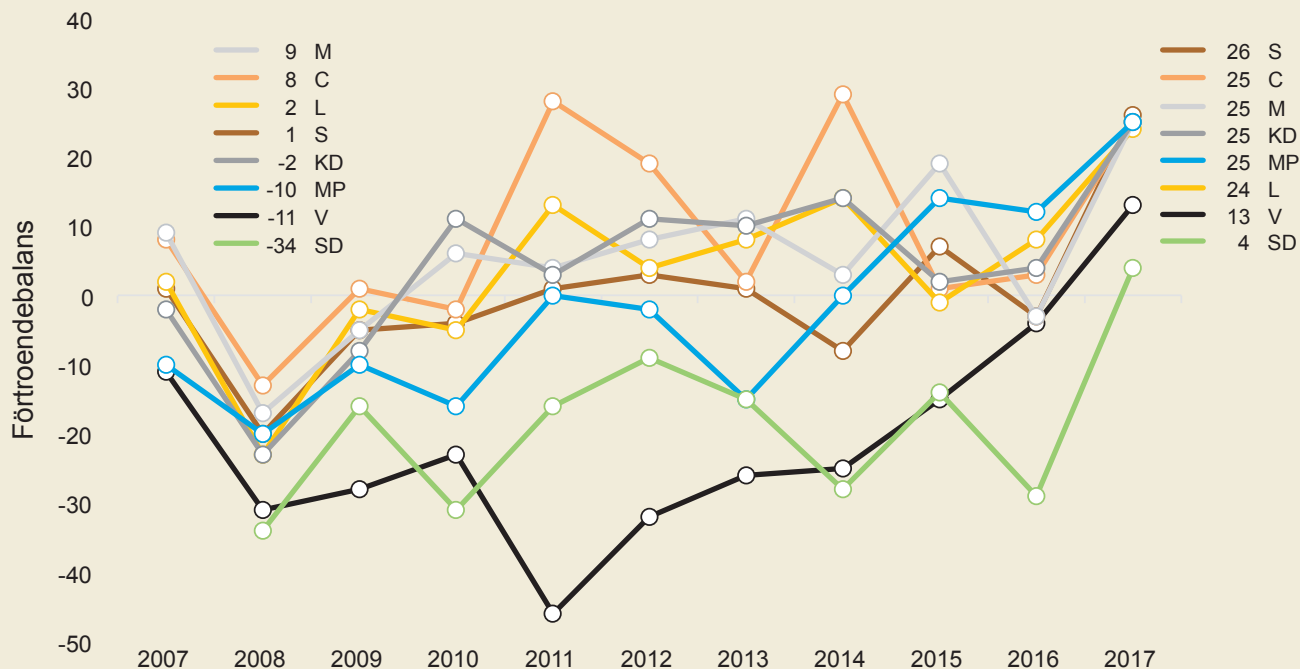
ÄNNU EN BIDRAGANDE faktor är sannolikt storövningen Aurora 17, som fick stor uppmärksamhet i nyhetsrapporteringen just under den period då de flesta av SOM-undersökningens svar inskickades. En ytterligare möjlig faktor är tillkännagivanden om internationella försvarssamarbeten, både inom Europa och med USA – detta konkretiserar tillsammans med samövningar att Sverige verkligen tänks försvaras tillsammans med andra, inte stå ensam mot en övermäktig angripare. Eftersom relativt få svenskar har personlig, konkret kontakt med försvaret, får förmedlade beskrivningar av verksamheten rimligen ännu större betydelse än ifråga om samhällsinstitutioner, t ex vård eller skola, som har större vardagliga kontaktytor med befolkningen.

En majoritet sympatisörer till alla riksdagspartier är positivt inställd till ett starkt militärt försvar och denna kategori uppger överlag ett större förtroende för försvaret än de som tycker motsatsen. 77 procent anser det vara viktigt att Sverige har ett starkt militärt försvar (en uppgång från 74 procent i 2016 års SOM-undersökning). Endast 10 procent tycker tvärtom (en nedgång från 14 procent år 2016). Åldersmässigt är äldre svenskar genomgående mer positiva till ett starkt militärt försvar än yngre, och män är ännu mer positiva till ett starkt militärt försvar än kvinnor.

Regeringens försvarspolitik förefaller överlag åtnjuta stöd i opinionen. Huvuduppgiften för försvaret är återigen försvar av Sverige, vilket förefaller åtnjuta större legitimitet bland svenskarna än den föregående inriktningen mot ofta krigsliknande utlandsuppdrag. Den framtida finansieringsnivån för försvaret debatteras, men de mest generösa buden har inte kommit från de två partier som förefaller ha störst sannolikhet att efter valet få finans- respektive försvarsministerposterna: Socialdemokraterna respektive Moderaterna. Det råder en bred politisk enighet om att försvarskostnaderna behöver öka, men hur mycket respektive hur snabbt finns det olika åsikter om. För en långsiktig försvarspolitik krävs långsiktig finansiering, och även om nytta av enstaka ekonomiska tillskott inte kan uteslutas så är det framförallt en uthållig utgiftsnivå som, effektivt nyttjad, skapar förutsättningar för en stabil försvarsförmåga. Det kan vara denna insikt, liksom den om ökande resursbehov även i andra samhällssektorer och impopulariteten hos tänkbara skattehöjningar, som bidrar till att Socialdemokraterna respektive Moderaterna båda hittills avstått från de allra mest generösa finansieringsutspelen.

FÖRSVARSPOLITISKT ÄR FRÅGAN om svenskt Nato-medlemskap den enda där det råder större oenighet mellan regeringen och Allianspartierna, och där uppvisar väljarkåren samma uppdelning som de politiska blocken. Nato-motståndet är störst bland sympatisörer till Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Nato-anhängarna finns främst bland sympatisörer till Moderaterna,

Förtroende för försvaret bland riksdagspartiernas sympatisörer 2007–2017

Källa: De nationella SOM-undersökningarna.

Sverigedemokraterna, Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet. (Sverigedemokraterna är, med sitt Nato-motstånd, ensamt parti om att vara i otakt med sina sympatisörer). Efter en markant uppgång efter Rysslands annektering av Krimhalvön 2014 förefaller svenskarnas Nato-stöd dock ha planat ut. I 2015 års undersökning utgjorde Nato-anhängarna 38 procent, och de var därmed för första gången i SOM-undersökningarna något fler än Nato-motståndarna. I 2016 års SOM-undersökning minskade Nato-anhängarna till 33 procent och 2017 har de minskat till 29 procent. Nato-motståndare är 32 procent, således återigen något fler än Nato-anhängarna. Nato-motståndet har förblivit relativt konstant 2015–2017, den tydligaste förändringen är en minskad Nato-entusiasm bland sympatisörer till framförallt Liberalerna och Kristdemokraterna samt även, i mindre utsträckning, till Centerpartiet.

I MARGINALEN KAN noteras en ny frågeställning i 2017 års SOM-undersökning: förslaget "Försvaret bör satsa mer resurser på obemannade vapensystem". Resultatet blev en relativt jämn fördelning: 24 procent ansåg att detta var ett "mycket bra" eller "ganska bra" förslag, medan 21 procent ansåg att det var ett "mycket dåligt" eller "ganska dåligt" förslag. Ännu större andelar uttryckte ingen klar åsikt i frågan: 27 procent svarade att det var ett "varken bra eller dåligt" förslag medan 28 procent valde svarsalternativet "ingen uppfattning". Det finns betydligt fler positiva män än kvinnor ifråga om satsning på obemannade vapensystem: 16 procent kvinnliga positiva respondenter kan jämföras med 31 manliga dito. Bland de negativa till satsning på obemannade

vapensystem är dock könsfördelningen i princip jämn: 22 procent kvinnor, 21 procent män. Ifråga om åldersfördelningen är mönstret mer oregelbundet. Den yngsta gruppen (16–29 år) svarande är den mest positiva (opinionsbalans +8) medan den näst yngsta gruppen (30–49 år) svarande är den mest negativa (opinionsbalans -2). De återstående åldersgrupperna (50–64 år resp 65–85 år) noterar båda opinionsbalans +3. Vänsterpartiets sympatisörer är de i särklass mest negativa till satsning på obemannade vapensystem (opinionsbalans -40) men även regeringspartiernas sympatisörer uppvisar negativa opinionsbalanser: Socialdemokraterna -2 respektive Miljöpartiet -5. De till satsning på obemannade vapensystem mest positiva sympatiserar med Kristdemokraterna (opinionsbalans +28), Moderaterna (opinionsbalans +16) respektive Sverigedemokraterna (opinionsbalans +15).

SAMMANTAGET VISAR RESULTATEN i 2017 års SOM-undersökning att regeringens försvarspolitik möter acceptans i den svenska folkopinionen. I den enda frågan där stor oenighet råder, ett svenskt Nato-medlemskap, finns små möjligheter att vinna röster över blockgränsen. Försvaret blir sannolikt inte något huvudnummer i valrörelsen och utan ytterligare ökade säkerhetspolitiska spänningar i Nordeuropa är det svårt att se att frågan om ett svenskt Nato-medlemskap skulle avgöra vem som bildar regering efter höstens val.

KARL YDÉN

Reservofficer, fil.dr. verksam vid
Centrum för Studier av Militär och Samhälle (CSMS),
Chalmers tekniska högskola, King's College London samt KKrVA.

Frihet måste få kosta.

Stoppa nedrustningen av försvaret. Liberalerna satsar mer än något annat parti. Vi vill skjuta till 24 miljarder och på sikt lyfta militärutgifterna till två procent av Sveriges BNP. Frihet måste försvaras. Det är ingenting vi har råd att tumma på.

Liberalerna

FÖRBUNDSNYTT

SENASTE NYTT FRÅN
OFFICERSFÖRBUNDET

HAR DU KOLL PÅ ARBETS RÄTTEN?

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära

dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden. Läs mer om kursutbudet på vår hemsida.

Släckt bränder i sommar?

Officersförbundet är oerhört stolta över alla de medlemmar som har bekämpat de skogsbränder som rasat i sommar. Många har frivilligt avbrutit sina semestrar för detta.

Men nu i efterhand kan det vara läge att hålla koll på att man även får de ersättningar man har rätt till för det hårda arbetet.

För försvarsmaktsanställda som under sommaren arbetat under skogsbränderna handlar det om så kallad nödfallsövertid, oavsett om man inställt sig frivilligt efter för-

frågan av sin chef eller har inkom-menderats.

Har du arbetat med brandsläckningsarbetet i någon form är det alltså nödfallsövertid som gäller för all tid utöver ordinarie arbetstid, även de dagar du annars skulle ha haft semester.

Nödfallsövertid regleras i del 5 i arbetstidsavtalet, den är förordningsreglerad, bland annat under Lagen om skydd mot olyckor.

Ersättning för nödfallsövertid utbetalas i enlighet med beräkning av övertid, men man har inte möjlighet till kompensationsledighet.

Reglerna för nödfallsövertid ut-

gör också grund för avvikelser från reglerna om dygns- och veckovila och arbetstiden sker utifrån bedömning av tjänstbarhet, vilket innebär att återhämtning kan ha varit aktuell på arbetstid.

Nödfallsövertid har heller ingen begränsning i antalet timmar utan nyttjas i den utsträckning som förhållandena kräver. Arbetsgivaren har också en skyldighet att under- rätta lokal arbetstagarorganisation om att sådan nödfallsövertid tas ut.

Ni ska givetvis också ha trakta- mente, men det är viktigt att ni anger vilka måltider ni fått tillhand- hållna, oavsett om det är För-

svarsmakten eller någon annan som stått för måltidskostnaden. Detta då det endast är de måltider där ni haft omkostnader som be- rättigar till traktamente.

För er som arbetat med somma-rens bränder är det också viktigt att ni har koll på eventuellt logi- tillägg för anvisat boende, det vill säga om ni har bott på annat sätt än den standard som anges i rörlig- hetsavtalet.

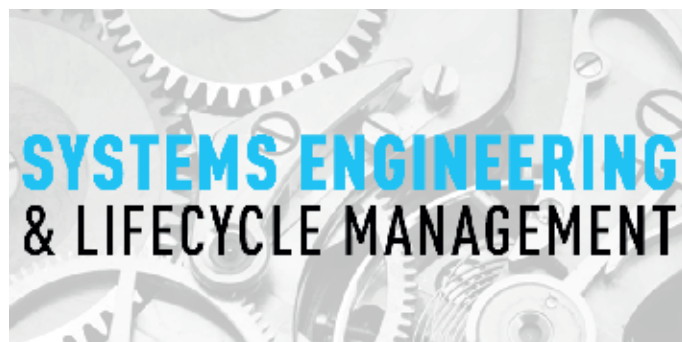
Din officersförening kan hjälpa dig med att kontrollera att du får rätt ersättningar.

www.soldatshoppen.se

Soldatshoppen finns i nedan angivna Soldathem

- # Boden
- # Eksjö
- # Göteborg
- # Halmstad
- # Karlsborg
- # Kungsängen
- # Luleå
- # Revingehed

www.soldatshoppen.se

Workshop i produkt- och tjänsteutveckling.

Den snabba tekniska utvecklingen och övergripande förändringar i vår värld skapar oändliga möjligheter, men också utmaningar. Ta ett helhetsgrepp på din produkt- och tjänsteutveckling! Vår kurs Systems Engineering and Lifecycle Management består av såväl onlinebaserade självstudier som en praktiskt inriktad workshop i helklass under ledning av kursens lärare. Workshopen håller vi den 11 oktober i Stockholm. Välkommen!

Anmäl Dig på edlegio.se/produkt/systems-engineering

Syntell i samarbete med Edlegio

facebook

OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 1/8 2018	
Officerare	6844 (-23)
Specialistofficerare	1938 (+1)
Soldater och sjömän	4586 (+72)
Övriga	341 (-7)
Summa	13709

Lönerevision 2018 närmar sig

Lönerevisionen för 2018 är nu på väg att inledas. Officersförbundet går in i kommande samverkan med tydliga krav på Försvarsmakten. Främst handlar det om att de avtalade höjningarna av ingångslöner för officerare inte ska påverka övriga medlemmars revisionsutrymme.

Arbetet inom det treåriga Ralsavtal som slöts för 2017–2019 kommer under hösten att gå in i ett intensivare skede, då det är dags för 2018 års lönerevision. Revisionsutrymmet för i år ligger på runt två procent plus ytterligare en pott för så kallade särskilda satsningar.

– Viktigt för Officersförbundet i

år blir att tillvarata hela medlemskollektivets behov av följdjusteringar utifrån de nya ingångslönerna på 24 000 för officerare år 2018. Vi förutsätter att arbetsgivaren kommer att tillföra pengar för att ta hand om de höjda ingångslönerna, utan att det kommer att påverka revisionsutrymmet för övriga medlemmar, säger Lars Fresker, ordförande för Officersförbundet.

325 MILJONER

Officersförbundet menar att Försvarsmakten behöver cirka 325 miljoner kronor extra årligen för lönekostnader utöver det budgetunderlag myndigheten lämnat in till regeringen. Detta för att fullt ut göra de relevanta justeringar av den

militära personalens löner som krävs för en stabil personalför-sörjning.

– Det är beklagligt att Försvarsmakten inte är tydligare mot politiken kring behovet av att få upp våra medlemmars löner till en rimlig nivå. Att då ta pengar från Ralsen till de avtalade höjningarna av ingångslönen skulle inte vara

Lars Fresker

rimligt. Medlemmar med längre yrkeserfarenhet ska inte behöva betala för att Försvarsmakten äntligen insett att ingångslönerna för officerare varit alltför låga under alltför lång tid, säger Lars Fresker, och fortsätter:

– Vi har full förståelse för att det ekonomiska läget inom Försvarsmakten är ansträngt och att det finns stora osäkerheter kring hur framtida tillskott kommer att se ut. Men det handlar om prioriteringar. Menar man allvar med att vi, personalen, är Försvarsmaktens viktigaste resurs, då är kommande lönerevision ett utmärkt tillfälle att visa det.

Bemanningsbesked till medlemmar

Nyligen mottog många medlemmar nya bemanningsbeslut utifrån den organisation som Försvarsmakten genomgår inom ramen för Ledning för ett starkare försvar (LFSF) och materiel

och logistikutredningen (MLU). Vi uppmanar de medlemmar som har synpunkter och frågor kring sina bemanningsbeslut att vända sig till sin lokalförening för stöd och råd.

Detta för att det är respektive organisationsenhet som är ansvarig för delgivning av dessa bemanningsbeslut, och vänder ni er till er lokalförening kan respektive förening på ett effektivt

sätt dels bistå er, dels återkomma till förbundet centralt med ett samlat underlag inför kommande arbete i frågan.

I ÖVER 25 ÅR HAR VI LEVERERAT TESTBAND TILL FÖRSVARET

MYCKET HAR HÄNT UNDER RESANS GÅNG. TILL EXEMPEL VÅRT NYA BAND MED LÖPYTA 235 x 70 cm.

Läs mer på www.cardionics.se

CARDIONICS

Foto: FHS

Förbundet på politikerveckan

I den samhällspolitiska smältdegel som utgör Almedalsveckan fanns även Officersförbundet. Årets deltagande var lyckat, då vi anordnade såväl ett seminarium, presenterade en viktig rapport samt stod som värd för ett mycket uppskattat försvarspolitiskt mingel.

Tillsammans med Försvarshögskolan arrangerade Officersförbundet seminariet "Vem vill bli officer", där ordförande Lars Fresker deltog i en paneldiskussion kring rådande officersbrist och vad som måste göras för att komma tillrätta med Försvarsmaktens personalförsörjning. Vid seminariet presenterades

också vår rapport "Should I stay or should I go?" – där vi kunde visa att så många som tre av fyra yngre officerare under det senaste året övervägt att avsluta sin anställning. Föga överraskande är löneläget den vanligaste orsaken till varför man funderar på att sluta. Rapporten finns att läsa i sin helhet på vår

webbplats (under fliken materiel & avtal, foldrar och rapporter). Även seminariet kan du se i efterhand på webbplatsen: officersforbundet.se/vem-vill-bli-officer

Anhörigstöd vid utlandstjänst

Många är ni medlemmar som har gjort, gör eller kommer att göra utlandstjänst. Uppdrag utomlands påverkar inte bara dig, utan även dina anhöriga.

Officersförbundet vill därför passa på att lyfta fram vad den ideella organisationen Invidzonen kan erbjuda anhöriga till utlandstjänstgörande. Organisationen

arrangerar nätverksträffar för anhöriga, erbjuder coaching, mentorsstöd och mycket annat.

I närtid kan man anmäla sig till Invidzonens familjeläger som genomförs under hösten i Bohuslän.

Information om familjelägen och organisationens övriga aktiviteter kan du hitta på www.invidzonen.se

Foto: Cesilla Karlsson Kabaca

RÖS • EMP • HPM

- Avlyssningssäkra mötesrum
- RÖS, EMP, HPM-rum för datasäkerhet med kontorsmiljö
- Skärmningsmaterial för egenmontage: Dörrar, fönster, absorberer, ferriter, filter, packningar, skärmväv
- Skärmade lådor/skåp för RÖS, EMP, HPM-skydd
- Nyckelfärdiga dämpade mätthallar
- Förstärkare TWT och Solid state för radar, motmedel, kommunikation mm

Picture shows Shielded Container with ETS-Lindgren AWD-60 Door.

HELSINGBORG
Box 13060, 250 13 Helsingborg
042-23 50 60

STOCKHOLM
Centralvägen 3, 171 68 Solna
0727-23 50 60

info@emp-tronic.se • emp-tronic.se

Hullert
Maskin

Generalagent i Sverige av
Merlo teleskoplastare
0512 - 30 16 20
www.hullert.se

Merlo teleskoplastare är otroligt mångsidiga och passar till en mängd olika arbetsuppgifter oavsett årstid.

 MERLO
#gröntärskönt

3M | PELTOR™

Skärper dina sinnen när du behöver det som mest

3M™ PELTOR™ ComTac™ XPI är ett mycket avancerat hörselskydd speciellt framtaget för den militära sektorn. Utrustad med medhörningsfunktion gör att svaga ljud förstärks medan höga och skadliga ljud dämpas innan de når örat och kan skada hörseln. Den bullerreducerande mikrofonen möjliggör kommunikation med kollegor även i extremt bullriga miljöer.

3M har ramavtal med FMV. Avtalet innefattar aktiva och passiva hörselskydd (kåpor och proppar) med tillbehör. För mer information om avtalet och produkterna, vänligen kontakta Magnus Elmgren på magnus.elmgren@mmm.com eller 070-695 80 15.

3M Science. Applied to life.™

Enskild överenskommelse – något för dig?

Som medlem i Officersförbundet finns möjligheten att teckna en så kallad **enskild överenskommelse direkt med arbetsgivaren, främst gällande diverse varianter på pensionsavsättningar.**

Av ett antal anledningar vill Officersförbundet uppmärksamma sina medlemmar på vad som gäller vid tecknade av denna enskilda överenskommelse. Då en enskild överenskommelse tecknas mellan just den enskilde individen och arbetsgivaren är det svårt för förbundet att ge några generella råd om vad som är bäst väg att gå för den individuella medlemmen. Vi uppmanar därför alla som avser att ingå enskild överenskommelse att noga överväga och gå igenom de fördelar och nackdelar som finns i det individuella fallet. Din officersförening kan hjälpa dig med detta.

Då det även kommit till förbundets kännedom att arbetsgivaren inte alltid fullt ut i alla led haft administrationen på plats för att hantera de enskilda överenskommelserna (se artikel här intill) krävs att

man som individ är extra vaksam på att de avsättningar som ska göras faktiskt också effektueras.

Enskild överenskommelse kan göras på följande områden:

- Engångsavsättning av sparad semester till pension.
- Löpande avsättning av semester till pension.
- Löpande avsättning av lön till pension (lönevaxling).
- Förtroendearbetstid.
- Övertidsavlösen.

Innan du kommer överens med din chef är det också några saker du bör tänka på: Överenskommelsen ska alltid vara skriftlig, den ska gälla tills vidare och vara uppsägningsbar. Du och arbetsgivaren kan komma överens om att detta inte behöver gälla om det exempelvis rör sig om en fråga som är av engångskaraktär. Överenskommelsen ska innehålla en ömsesidig uppsägningstid om tre månader. Arbetsgivaren ska också informera den lokala arbetstagarorganisationen innan överenskommelse träffas.

”Pengarna försvann i cyberspace”

Genom en enskild överenskommelse satte Klas Sandberg av sparade semesterdagar. Det visade sig dock finnas ett litet problem med det hela – pengarna försvann i tomma intet.

Klas Sandberg, kapten vid 1. Ubåtsflottiljen och facklig förtroendeman på deltid, hade ingått enskild överenskommelse med arbetsgivaren där han växlade in ett antal sparade semesterdagar till pensionsavsättning. Överenskommelsen gick smidigt och allt var klappat och klart. Till dess att pensionsbeskedet från SPV (Statens tjänstepensionsverk) damp ner i brevlådan. Då fanns inte pengarna från överenskommelsen med.

– Jag har nog varit i telefon med HRC tio gånger för att få rätsida på vad som hänt med mina pensionspengar. Och lika många gånger med SPV. Till sist blev det i det närmaste farsartat med nya handläggare vid varje samtal. Ett besked jag fick var att pengarna hade försvunnit i cyberspace, med tillägget

Foto: Privat

Klas Sandberg

”shit happens”, säger Klas Sandberg.

Efter närmare ett års turer fram och tillbaka fick Försvarmakten ordning på Klas pengar som till sist fördes över till hans pension, men exemplet illustrerar hur viktigt det är att man som individ håller noggrann koll på att de överenskommelser som tecknas faktiskt också blir verklighet.

– Jag vill verkligen uppmana alla som tecknar den här typen av överenskommelse att vara noggranna med att följa upp och kontrollera att pengarna verkligen hamnar hos SPV, avslutar Klas.

SÖK UNDERSTÖD ELLER STIPENDIUM HOS SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA UNDERSTÖDSFONDI!

Vem kan söka?

Sjöofficerare, ordinarie medlemmar i Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg samt änkor och barn till sjöofficerare samt till ordinarie medlemmar i ovan nämnda sällskap.

För vad kan man söka?

Stiftelsens ändamål är i första hand att hjälpa änkor och barn till avlidna sjöofficerare och till ordinarie medlemmar i sällskapen som är

i behov av ekonomiskt stöd och underhåll. T.ex. vid mycket låg månadsinkomst/pension eller för dyra läkemedelskostnader vid allvarlig sjukdom.

Därutöver så kan också sjöofficerare och ordinarie medlemmar i sällskapen söka understöd för tillfälliga, ekonomiska kriser och trångmål.

Stiftelsens tredje ändamål är ge ut stipendier för studier vid skola och läroanstalt i såväl Sverige som utomlands. T.ex. vid ett utbytes-

år på gymnasiet eller exempelvis vid studier på universitet utomlands eller i Sverige.

Hur söker man?

Ansökan skickas per post till: SEU – Sjöofficerarnas Enskilda Understödsfond, C/O Drottning Victorias Örlogshem, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm samt till kansli@soss.se

Observera att ansökan måste skickas med post för att vara giltig!

Ansökningsformulär finns på hemsidan: www.soss.se

Ansökningar kan skickas in under hela året.

Frågor ställs till: kansli@soss.se eller 08-611 31 60

Välkommen med din ansökan!

Sjöofficerssällskapet i Stockholm

Insändare från Försvarmaktens huvudskyddsombud

Tack för din insats, Pelle!

Så bestämde sig vår arbetsmiljökämpe Pelle Avelin, vid Officersförbundets kansli, att gå vidare i karriären.

Det är väl inte så vanligt att en ombudsman på officersförbundets kansli får ett omnämnande i tidningen när hen väljer att sluta sin tjänst.

Men då jag, i mitt förtroendeuppdrag, har jobbat ganska tätt in på dig och ditt ansvarsområde

vill jag särskilt framhålla ett område som du har bidragit med för officersförbundets medlemmars bästa för ögonen.

Som i så mycket annat fackligt arbete handlar det om att bygga, ta och hålla positioner. Den centrala arbetsmiljökommittén (CAM) är frukten av en tes som du drev och förankrade för drygt tio år sedan. Det går att skriva spaltmeter om denna CAM och det är inte min avsikt idag. Däremot är strategin

med ett myndighetsgemensamt forum värt att nämna. Här finns alla försvarmaktens centrala aktörer där vi kan diskutera och ta fram direktiv som är avgörande för att sätta fokus på just arbetsmiljön i försvarmakten.

Vid de tillfällen CAM har ifrågasatts har du varit den som stått upp och försvarat de grundvärderingar som var anledningen till att forumet skapas.

Jag vill därför tacka dig Pelle för

allt ditt engagemang och frenesi som gjort att vi flyttat fram medarbetarnas positioner i arbetsmiljöfrågor. Dessutom har du varit ett fantastiskt bollplank och kamrat till mig.

Lycka till på ditt nya arbete.

STEFAN NILSSON
Försvarmaktens
Huvudskyddsombud

FÖRSVAR FINNS I VÅRA GENER

Combitech har bidragit till att utveckla och vidmakthålla operativ förmåga sedan 1940-talet. Vi vet vad som krävs för att tillsammans skapa trovärdig och tillgänglig förmåga, här och nu - och för framtiden. Med Combitech som partner blir det rätt från början.

Vi är ett av Nordens största konsultföretag inom försvarsområdet, med mer än 1 900 anställda i Sverige, Finland, Norge och Danmark.

Combitech är Försvarmaktens och FMV:s partner inom bl.a. försvarsmaktslogistik, informationssäkerhet och vädertjänst. Tillsammans bidrar vi till ett robust totalförsvar och säkra försörjningskedjor.

OFFICERSFÖRBUNDET

BJUDER IN TILL HÖSTENS KURS I

ARBETSMILJÖRÄTT FÖR CHEFER

TIDIGARE KURSER HAR SNABBT BLIVIT FULLTECKNADE – SÅ ANMÄL DIG I TID

Den juridiska och straffrättsliga aspekten av arbetsmiljölagstiftningen är en tydlig fråga för Officersförbundet och våra chefsmedlemmar. Bland annat efter arbetsmiljörelaterade händelser ute på förband som till och med lett till åtal för våra medlemmar.

Officersförbundet vill därför erbjuda dig att den 8 november delta på en kurs i arbetsmiljörätt anpassad för våra chefsmedlemmar i Försvarsmakten och angränsande försvarsmyndigheter. Kursen genomförs tillsammans med Zober Arbetsmiljö AB. Föreläsare/lärare är Benny Gustafsson och Lotten Loberg.

Kursens målgrupp är primärt du som förbandschef, krigsförbandschef, ställföreträdare eller blivande dito, alternativt enhetschef eller motsvarande som har delegerade arbetsmiljöuppgifter eller på annat sätt arbetar med arbetsmiljöfrågor. Även du som är intresserad av att utveckla dig inom arbetsmiljöområdet men inte tillhör kategorierna ovan är välkommen att söka till kursen.

I kursen kommer följande områden att belysas:

- Arbetsmiljöarbete i teori och praktik
- Systematiskt arbetsmiljöarbete
- Arbetstagarens möjlighet och skyldighet att vara delaktig
- Arbetsmiljöansvaret
- Straffrättsligt perspektiv på arbetsmiljö
- Arbetsmiljöverkets roll

Kursen är en endagskurs som genomförs torsdagen den 8 november 2018. Kursen startar kl. 10.00 och pågår till ca kl. 20.00 på Quality Hotel Winn i Haninge. Inom ramen för kursen informerar också förbundsordförande Lars Fresker om förbundet och de dagsaktuella frågorna. Kvällen avslutas därefter med enklare samkväm för de som bor kvar.

Officersförbundet står för resa, kost och logi. Om du efter dialog med din arbetsgivare inte får genomföra kursen på arbetstid så ersätter Officersförbundet dig för förlorad arbetsinkomst. Officersförbundet kompenserar dig dock inte för restid eller övriga omkostnader.

Avsikten är att du reser till Stockholm på kursdagens morgon och åker hem morgonen efter kursen.

Du anmäler dig till kursen genom att skicka in namn, personnummer, arbetsplats, befattning, telefon, e-postadress och om du önskar boende eller inte direkt till: carina.viklund@officersforbundet.se senast fredag den 28 september 2018.

Alternativt loggar du in på "mina sidor" och anmäler dig direkt via hemsidan, www.officersforbundet.se

Du får bekräftelse samt anvisningar via e-post för de praktiska arrangemangen senast den 12 oktober.

OBS anmälan är bindande.

Varmt välkommen önskar Officersförbundet

Mikael Boox, ombudsman med ansvar för bl.a. chefsfrågor 08-440 83 37, 070-580 51 06

Betraktelser efter en lång Drottningholmsvakt:

”Det behövs en ny sommaruniform för högvaktstjänst”

Sommarens värmebölja visar att det är nödvändigt med en sommaruniform för statsceremoniell tjänst. Det menar Sten Aleman från Livgardet, som i sommar har varit chef för ett av vaktlagen som har bedrivit högvaktstjänst vid Drottningholms slott.

Jag fick förmånen att lämna min plats i regementsstaben för att åter komma ut på trupp som chef för ett av vaktlagen ur Försvarens förstärkningsstyrka på Drottningholm i somras. Vaktlaget bestod av trettio yrkessoldater från fem olika förband, med en oerhörd kompetensbredd och starka personligheter.

Efter två veckors utbildning sat-

tes vi i tjänst och de fungerade omedelbart som ett självspelande piano. Det var lätt att vara chef. Vi gjorde 39 vaktdygn tillsammans. Men redan andra vaktpasset slog denna sommars starka värme till. Den följde oss hela tiden och vi har haft toppar på 37 grader vid flera tillfällen. Detta ställde krav på stridsvårdshöjande åtgärder. Nedan följer ett antal tankar som kommit till mig under denna period.

Det är en gammal sanning att det är lätt att få folk att villigt följa order som bygger på vettiga och begripliga syften, samt att order och regler som ska följas för deras egen skull utan vettig förankring leder till irritation samt bryter ner förbandsandan och lojalitet.

Praktiska erfarenheter: Vatten i värme, stark värme, är nödvändigt och får inte hindras av stelbenta regler. Uniform m/87 med sitt syntetmaterial och glansiga foder blir som en tätt omslutande plastfolie runt kroppen. Gamla material som ren ylle, linne och bomull är att föredra, eftersom de andas. Baskern som visserligen bär mycket förbandsstolthet skyddar förvisso mot solstrålningen, men drar åt sig otroligt mycket värme och ger inget skydd för ögonen. Soldaterna kisade och blev trötta i ögonen, samt blötnar basarna före passen för att få någon svalka den första stunden.

Det behövs en ny sommaruniform för permission/statsceremoniell tjänst, i ofodrad bomull (som m/90 lätt), med blanka knappar

och märken, förslagsvis i ljusgrå färg (eller kaki), samt en skärm-mössa, med hakrem, för att skydda mot sol och nederbörd. Om modellen ska vara plattmössa eller ”havremått” av modell/ä-typ kan diskuteras (men ett vitt kapell sommartid är vettigt).

Reglerna bör inte vara som nu att vissa uniformer bara får användas utomlands. Omständigheter som till exempel väder måste ju styra. Flexibla möjligheter att bära antingen skjorta och slips eller T-shirt bör beaktas liksom möjlighet att kavla upp ärmarna. Försvarens bör överväga sitt förhållningssätt till våra anställda soldater.

STEN ALEMAN,
Livgardet

Panasonic BUSINESS

DRIFTSÄKER OCH PÅLITLIG I EXTREMA MILJÖER

TOUGHBOOK CF-20 och CF-33, utrustade med en Intel® Core™ i5 vPro™ processor, är fullruggade datorer med stor flexibilitet som är perfekta för användning inom försvaret.

- Windows 10 Pro
- Intel® Core™ i5 processorer
- Använd som laptop eller platta genom att enkelt avlägsna skärmen från tangentbordet.
- 10.1 eller 12 tums multitouchskärm för utomhusbruk.
- IP65 och MIL-standard 810G och 461F

NI SOM FÖRSVARAR VÅRT LAND FÖRTJÄNAR DE BÄSTA VERKTYGEN

- Lång batteritid med batterier som kan bytas under drift
- Konfigurerbara funktioner vilket ger mobil datoranvändning med oslagbar flexibilitet och prestanda, exempelvis U-blox med GPS/GLONASS/SBAS support, 4G-modem, smartcard-läsare.

För mer information, besök
www.toughbook.eu
eller ring 08-6802600

TOUGHBOOK

Intel, Intel-logotypen, Intel Core, Intel vPro, Core Inside och vPro Inside är varumärken som tillhör Intel Corporation i USA och/eller andra länder

 Windows Pro

Försvarsmakten gör en otidsenlig tolkning av offentlighetsprincipen

Trots att offentlighetsprincipen fyller 252 år i år har Försvarsmakten inte lyckats ta till sig och tillämpa en av de viktigaste principerna i vårt samhälle. Både som privatperson och i arbetet har jag i olika ärenden haft anledning att begära ut allmänna handlingar från Försvarsmakten. Detta är sällan en så enkel och smidig process som man skulle kunna förvänta sig från en av landets största myndigheter.

Försvarsmakten har nämligen som policy att endast lämna ut allmänna handlingar i pappersformat. Denna policy ligger inte i linje med tidigare uttalanden från Justitieombudsmannen (JO 1994/95:JO1 s. 63). Utan att gå in på den detaljerade juridiken bakom varför denna ordning borde ändras så kan man rent allmänt konstatera att det är märkligt, på gränsen till uppseendeväckande att Försvarsmakten 2018 framhärdat i denna inställning. Särskilt märkligt blir det i ljuset av att ingen (!) annan statlig myndighet i dagsläget har en liknande policy utan man hjälper generellt till med att på enklaste sätt tillmötesgå förfrågningar från allmänheten. Hos många andra myndigheter får man öppna handlingar i retur inom bara timmar eller minuter.

Att vägra lämna ut allmänna handlingar digitalt gör det också betydligt svårare för den som vill

nyttja rätten att vara anonym jämte myndigheten. Man måste i princip skaffa en anonym postbox eller resa till någon av Försvarsmaktens verksamhetsplatser för att hämta eller ta del av handlingen på plats för att undvika att behöva identifiera sig.

Det finns givetvis också en kostnadsaspekt i detta. Försvarsmakten lämnar varje år ut stora mängder handlingar. Förbrukning av papper, porto, toner och slitage på skrivare samt den arbetsinsats som krävs för manuell hantering av handlingar i pappersformat torde inte vara obetydlig.

Principiellt är det tveksamt att den myndighet som är ytterst satt att försvara det svenska statsskicket och styrelseformen inte själva gör sitt yttersta för att leva upp till de principer som formuleras i tryckfrihetsförordningen och förvaltningslagen.

Jag hoppas att Försvarsmakten

snarast omprövar sin rigida, otidsenliga, kontraproduktiva och kostsamma inställning i den här frågan. Någon annan väg ser jag inte är möjlig med hänsyn till grundlagen, den juridiska litteraturen, samhällsutvecklingen, etablerad myndighetspraxis och tidigare uttalanden från Justitieombudsmannen.

Förutom att spara medarbetarnas tid och myndighetens pengar är detta i slutändan en förtroende-fråga för myndigheten. Och är det något Försvarsmakten kan behöva

utöver mer pengar och personal är det att upprätta sitt anseende när det kommer till informations-tjänst. I denna fråga kan man med små medel ta ansvar för statsskicket grunder och stärka den egna trovärdigheten. Nu är tid för bättring!

DANIEL VIKSTRÖM

Reservofficer och konsult i försvars- och säkerhetsbranschen

Försvarsmaktens replik:

”David Vikström har ställt en fråga avseende utlämning av offentliga allmänna handlingar. Försvarsmakten tycker att det är viktigt med den insyn i myndigheternas verksamhet som allmänheten ges rätt till genom reglerna i tryckfrihetsförordningen. Det är grundlagsfästa principer i vårt demokratiska statsskick som Försvarsmakten följer och försvarar.

Av tryckfrihetsförordningen framgår att Försvarsmakten är

skyldig att lämna ut offentliga allmänna handlingar i form av utskrifter. Därutöver finns det inte någon laglig skyldighet för Försvarsmakten att lämna ut allmänna handlingar i någon annan form. Något som Försvarsmakten också valt att inte göra. Försvarsmakten uppfyller därmed de lagliga skyldigheter som gäller för myndigheten ”

PHILIP SIMON

Försvarsmaktens presschef

Kommentar Nils Funcke, yttrandefrihetsexpert

Nils Funcke, journalist och yttrandefrihetsexpert, om Försvarsmaktens svar på insändaren.

”Försvarsmaktens svar till Daniel Vikström utgör en bekräftelse på myndighetens bristande förståelse för offentlighetsprincipen.

Visst är det så att grundlagen inte ger en enskild rätt att kräva att få handlingar digitalt. Men det finns

inget som förbjuder myndigheten att lämna ut handlingar i elektronisk form.

Bristen på lagreglering blir därmed en mätare på myndigheternas servicegrad och förmåga att ge rätten till insyn en verklig innebörd. Många myndigheter har insett fördelarna både för den som begär ut en uppgift och sig själva att när det inte framstår som direkt olämpligt att lämna ut handlingar elektro-

niskt, till exempel vid begäran om massutlämning av personrelaterade uppgifter. Försvarsmakten har moderniserats. Den har

övergett bunkertänkandet som försvarsstrategi utom vad gäller rätten för de medborgare den ska värna att på ett smidigt sätt ska kunna få insyn i verksamheten.

» Men som helhet framstår det som ignorant för att inte säga oförskämt «

Svaret från myndigheten till Vikström må vara formellt korrekt och sakligt läst ord för ord. Men som helhet framstår det som ignorant för att inte säga oförskämt och långt, långt från kraven i förvaltningslagen hur myndigheter ska uppträda gentemot allmänheten.”

I nationens tjänst.

För skydd av hemliga och sekretessbelagda uppgifter.

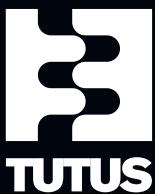
VPN och
brandväggar

Säker krypterad
smartphone

Kryptering av filer
och kataloger

Svensk säkerhetsteknologi, godkänd på nivån Restricted.

+46 8 551 102 30, info@tutus.se, www.tutus.se

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet,
Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

SAFE4U

SECURITY OF SWEDEN

DIN MYNDIGHETSLEVERANTÖR AV 5.11 TACTICAL

5.11 Showroom | Warfvinges väg 30
08-410 700 88 | order@safe4u.se

5.11